Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta

Bank udzielając kredytu musi mieć pewność, że przedsiębiorstwo posiada zdolność kredytową oraz, że w okresie korzystania z kredytu tej zdolności nie utraci. W celu określenia zdolności kredytowej bank dokonuje analiz, ocen oraz obliczenia wskaźników przedsiębiorstwa kredytobiorcy.

Punktem wyjścia do oceny zdolności kredytowej są [E. Próchniak, J. Zygadło, Kredyty bankowe i prawne sposoby zabezpieczeń, Bydgoszcz 1997, s. 55.]:

- wyniki finansowe wykazywane w sprawozdaniach finansowych,
- poziom kosztów,
- jakość produkcji,
- wysokość ceny zbytu wyrobów i usług,
- stan środków przeznaczonych na spłatę kredytu wraz z odsetkami,
- inne wielkości przyjęte przez bank za właściwe dla oceny.

Okres, dla którego bank dokonuje oceny zdolności kredytowej, zależy od okresu na jaki udzielony jest kredyt.

Zdolność kredytową (wzk) można wyrazić za pomocą wskaźnika:

wzk =środki pieniężne + spodziewane wpływy

zobowiązania + inne płatności

Wskaźnik równy lub wyższy od jedności oznacza dobrą sytuację płatniczą badanego podmiotu – im wyższy tym lepiej.

Wypłacalność jest to zdolność podmiotu gospodarczego do pokrycia swoim majątkiem wszystkich zobowiązań. Niewypłacalność podmiotu gospodarczego jest równoznaczna z

brakiem zdolności kredytowej.

Do oceny wiarygodności służy wskaźnik wiarygodności kredytowej, który informuje, w jakim stopniu kapitał kredytobiorcy zabezpiecza udzielony kredyt. Im wyższy udział kapitału własnego (środków własnych) w finansowaniu działalności, tym bezpieczniejsze jest udzielenie kredytu.

Wskaźnik wiarygodności kredytowej (wwk):

wwk I =zadłużenie długoterminowe

kapitał własny

lub

wwk II =zadłużenie długoterminowe

zadłużenie długoterminowe + kapitał własny

Bank Światowy za prawidłowe uważa relacje: wwk I = 34:66, wwk II = 34:100.

Płynność finansowa to możność terminowego pokrywania bieżących zobowiązań finansowych. Miarą płynności finansowej są wskaźniki płynności „pełnej" i wskaźniki płynności „szybki", ale najpełniej płynność finansową wykazują przepływy gotówki.

Wskaźnik płynności „pełnej" (wpp) – informuje o zdolności kredytobiorcy do wywiązania się z bieżących zobowiązań. Wskazuje w jakiej mierze bieżące aktywa pokrywają bieżące zobowiązania i liczony jest następująco [M. Sierpińska, T. Jachna, Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych, PWN, Warszawa 1995, s.79.]:

wpp =aktywa bieżące

pasywa bieżące

Aktywa bieżące = gotówka + należność + zapasy

Pasywa bieżące = kredyt krótkoterminowy + inne zobowiąza nia krótkoterminowe.

Wielkość wskaźnika zależy od rodzaju działalności kredy tobiorcy i winna być większa od jedności. Bardzo wysoki wskaźnik płynności może świadczyć o wysokich zapasach, nieprawidło wym gromadzeniu środków pieniężnych na rachunkach ban kowych oraz nieefektywnych, wysokich stanach należności.

Wskaźnik płynności „szybki" (wps) – informuje w jakim stopniu najbardziej płynne aktywa podmiotu gospodarcze go pokrywają zobowiązania krótkoterminowe. Wskaźnik ten eliminuje zapasy, jako że ich zamiana na gotówkę wymaga dłuższego czasu:

wps =gotówka + należności

zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik ten w zasadzie nie powinien być niższy niż jeden.

Przepływy finansowe gotówki – stanowią zestawienie wszy stkich wpływów i wydatków w przedsiębiorstwie, w ukła dzie dynamicznym.

Wskaźniki sprawności gospodarowania informują, czy kre dytobiorca efektywnie wykorzystuje zasoby rzeczowe i finan sowe.

Miarą sprawności gospodarowania są następujące wskaźniki [L. Bednarski, Analiza finansowa w przedsiębiorstwie przemysłowym, PWE, Warszawa 1989, s. 65.]:

należności sprzedaż wg cen realizacji

wsk. rotacji należności w dniach = x 360

wsk. rotacji zapasów w dniach = x 360zapasykoszty produkcji sprzedanej

całkowite koszty produkcjisprzedaż wg cen realizacjiwsk. opłacalności= x 360

Wskaźniki te zależą od rodzaju działalności kredytobiorcy. Sumując wskaźniki rotacji należności i wskaźniki rotacji zapasów można oszacować długość okresu, jaki jest potrzebny do zamiany należności i zapasów na gotówkę.

wsk. rent. przychodów = x 360zysk operacyjny lub zysk nettoprzychody ogółemRentowność – informuje o udziale zysku w wartości sprzedaży.

wsk. rent. kapitału = x 360zysk operacyjny lub zysk nettokapitał własny

zysk operacyjny lub zysk nettoaktywa

wsk. rent. aktywów = x 360

Wskaźniki te są uzależnione od rodzaju działalności, stąd też dla ich oceny, poza obserwacją ich trendu, bank przeprowadza porównanie ze wskaźnikami osiąganymi przez inne jednostki tej samej branży.

O ekonomicznej efektywności każdej inwestycji decydują trzy podstawowe elementy:

- wielkość nakładów kapitałowych niezbędnych do uzyskania końcowego efektu (koszt inwestycji),
- wielkość końcowego efektu (czyli wartość sprzedaży, produkcji lub usług),
- wielkość bieżących kosztów działalności (koszt własny sprzedaży).

W celu podjęcia prawidłowej decyzji kredytowej bank dokonuje oceny:

- realności i kompletności kosztu inwestycji określonego w złożeniach techniczno – ekonomicznych – business planie,
- realność założonej wielkości sprzedaży,
- realność i kompletność kosztów produkcji,
- realność działań marketingowych zapewniających zbyt

produkcji.

Niektóre banki wprowadzają dla inwestycji finansowych kredytem bankowym w wysokości l min złotych konieczność przedłożenia przez inwestora raportu techniczno – ekonomicznego, opracowanego zgodnie z metodologią stosowaną przez Bank Światowy. Raport taki winien zawierać wszystkie niezbędne dane dla podjęcia decyzji kredytowej w odniesieniu do inwestycji wraz z analizą marketingową. Winien zawierać także podstawowe mierniki analizy finansowej [E. Próchniak, J. Zygadło, Kredyty…, op. cit., s. 59.]:

- zaktualizowaną wartość netto projektu (NPV),
- wewnętrzną stopę zwrotu (IRR).

NPV projektu otrzymujemy przez zdyskontowanie, oddzielne dla każdego roku, różnicy między przychodami (wpływami) i wydatkami pieniężnymi, a następnie zsumowanie otrzymanych wielkości dla poszczególnych lat.

IRR – jest to taka stopa dyskontowa, przy której wartość zaktualizowana netto (NPV) jest równa zero. IRR oznacza zatem maksymalną stawkę procentową, jaką użytkownik projektowanej inwestycji może zapłacić za wykorzystanie środków, jeżeli ma odzyskać zainwestowane środki i poniesione w ciągu całego okresu funkcjonowania koszty operacyjne.

Okres spłaty – przy ustalaniu okresu spłaty kredytu bank zwraca uwagę na zachowanie następujących wymogów:

- okres spłaty nie może być dłuższy od okresu eksploatacji majątku powstałego w wyniku inwestycji,
- okres ten powinien być odpowiednio skorygowany w przypadku, gdy kredyt stanowi tylko częściowe źródło finansowania,
- okres kredytowania nie może być dłuższy od planowanego cyklu realizacji inwestycji i czasu spłaty kredytu.

Okres eksploatacji majątku trwałego – T max [Ibidem, s. 61.]:

I .A.T max =

gdzie:

I – wartość kosztorysowa inwestycji,

A – roczna kwota amortyzacji wynikająca ze stawki majątku.

Maksymalny okres spłaty kredytu może być ustalony:

Tk = K .

A+Z

gdzie:

K – kwota wnioskowanego kredytu,

A – amortyzacja jak wyżej,

Z – zysk z inwestycji przeznaczony na spłatę kredytu – wielkość ta winna być negocjowana z kredytobiorcą.

Należy zwrócić uwagę na błędy w finansowaniu inwestycji takie jak:

- błędny plan finansowy,
- inwestowanie, mimo wysokiego udziału kapitału obcego oraz bez uwzględnienia zdolności płatniczej – płynności,
- niepełne wyliczenie zapotrzebowania na kapitały, łącznie z obrotowymi środkami produkcji oraz stratami do momentu uruchomienia produkcji związanej z inwestycją,
- niepełna zdolność finansowania inwestycji,
- nieuwzględnienie poprawnych relacji kapitału własnego do kapitału obcego,
- inwestowanie w dotychczasowe lub przyszłościowe „nieopłacalne” kierunki produkcji.

W celu badania sytuacji finansowej przedsiębiorstwa bank dokonuje kontroli zapasów, należności i zobowiązań w trakcie bezpośrednich inspekcji u kredytobiorcy.

Analiza zapasów obejmuje:

- sposób gospodarowania zapasami,
- poziom zapasów produktów gotowych,
- produkcja dokładnie na czas,
- zmniejszenie zasięgu dostawców,
- kupno jednorazowo optymalnych ilości,
- poprawianie czasu transportu,
- nabywanie zapasów sukcesywnie.

Analiza należności obejmuje:

- wzywanie do zapłaty,
- eliminowanie opieszałych i złych płatników,
- sprzedaż za gotówkę,
- faktura wystawiona i wysłana w dniu wysyłki towaru,
- staranne wypełnianie faktur,
- rabat za natychmiastową zapłatę,
- sprzedaż wierzytelności,
- stosowanie zobowiązań transakcyjnych,
- stosowanie akredytywy.

Analiza zobowiązań obejmuje:

- negocjowanie z dostawcami lepszych warunków,
- ustalanie długich terminów zapłaty,
- wywiązywanie się z płatności.

Przy ocenie przedsiębiorstwa bank zwraca uwagę, na fakt, iż funkcjonuje ono w określonym otoczeniu, które stanowią:

- inne przedsiębiorstwa (będące dostawcami, odbiorcami, a także konkurentami),
- banki udzielające kredytów,
- instytucje naukowe,
- instytucje rządowe, wyznaczające ramy polityki gospodarczej,
- społeczeństwo ze swoimi potrzebami, dochodami, upodobaniami itp.

Przedsiębiorstwo jest częścią tego otoczenia, które stanowi dla niego zbiór szans i zagrożeń oraz determinuje osiągnięcie sukcesu. Dlatego każdy podmiot gospodarczy, który chce przetrwać czy też rozwijać się musi:

- nieustannie obserwować swoje otoczenie,
- „dopasowywać się" do rozwoju otoczenia,
- wypracować metody „pokonywania" oporu otoczenia.

Czynniki te znamionują zarządzanie strategiczne, które polega na tworzeniu strategii rozwoju przedsiębiorstwa, kreowania przyszłości, wyznaczania celów, sposobów działania i reguł zachowania. Pozytywna ocena tych elementów przez bank świadczy o zdolności kredytowej podmiotu gospodarczego wnioskującego o kredyt.

Duże zróżnicowanie sytuacji przedsiębiorstw w zależności od wielkości, formy własności, rodzaju prowadzonej działalności oraz fazy przemian gospodarczych w Polsce znajdowało odzwierciedlenie w poziomie ryzyka kredytowego, jakie ponosiły banki komercyjne. Pomimo wyraźnego ożywienia od 1994 roku część klientów nadal ma niezadowalające wyniki finansowe, boryka się z trudnościami z płynnością, rentownością, wysokimi kosztami całkowitymi, czasem nawet przewyższającymi uzyskiwane przychody. Wobec rosnącej konkurencji zagranicznej i perspektywy wstąpienia do Unii Europejskiej polskie przedsiębiorstwa będą musiały liczyć się nie tylko z koniecznością dostosowania do standardów europejskich, tak asortymentowych, jak i jakościowych, ale powinny też dążyć do poprawy efektywności działania i racjonalizacji ponoszonych kosztów.

Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta jest kluczowym elementem w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym i finansowym. Analiza ta polega na kompleksowym zrozumieniu kondycji finansowej potencjalnego lub istniejącego klienta, aby podjąć decyzje dotyczące udzielania kredytów, warunków płatności, a także poziomu zaangażowania w relacje biznesowe.

W dynamicznie zmieniającym się środowisku gospodarczym zarówno banki, jak i inne instytucje finansowe starają się minimalizować ryzyko, co sprawia, że analiza ekonomiczna i finansowa klientów staje się nieodzownym elementem ich strategii.

Podstawową częścią oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta jest analiza jego dokumentów finansowych, w tym bilansu, rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych. Bilans ukazuje ogólną sytuację majątkową przedsiębiorstwa, dostarczając informacji o aktywach, zobowiązaniach i kapitale własnym. Dzięki analizie bilansu można zrozumieć strukturę majątku firmy oraz źródła finansowania jej działalności. Z kolei rachunek zysków i strat przedstawia informacje o osiągniętych przychodach, poniesionych kosztach i ostatecznym wyniku finansowym, co pozwala na ocenę rentowności działalności klienta. Przepływy pieniężne, czyli cash flow, są z kolei źródłem informacji o płynności finansowej – analizując cash flow, można ocenić zdolność firmy do regulowania bieżących zobowiązań.

W ramach oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta wykorzystuje się różne wskaźniki finansowe, które umożliwiają szczegółową analizę kondycji finansowej przedsiębiorstwa. Do najczęściej stosowanych wskaźników należą wskaźniki płynności, rentowności, zadłużenia i aktywności. Wskaźniki płynności, takie jak bieżący i szybki wskaźnik płynności, pomagają ocenić, czy przedsiębiorstwo posiada wystarczające środki na pokrycie bieżących zobowiązań. Wskaźniki rentowności, takie jak marża zysku netto, wskaźnik rentowności aktywów (ROA) i wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE), informują o efektywności działania firmy oraz jej zdolności do generowania zysków. Wskaźniki zadłużenia, na przykład wskaźnik zadłużenia całkowitego lub dług netto do EBITDA, pozwalają zrozumieć, jak duży jest poziom zadłużenia firmy w stosunku do jej kapitału własnego lub wygenerowanych zysków operacyjnych. Z kolei wskaźniki aktywności, takie jak wskaźnik rotacji zapasów czy

wskaźnik rotacji należności, wskazują na efektywność gospodarowania zasobami przedsiębiorstwa.

Analiza wskaźnikowa stanowi jednak tylko jeden z elementów oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta. Równie istotne są czynniki jakościowe, które uwzględniają specyfikę branży, w której działa klient, oraz aktualne warunki rynkowe. Na przykład, przedsiębiorstwo działające w branży sezonowej może mieć wyraźnie zmienne przepływy pieniężne w ciągu roku, co trzeba uwzględnić przy ocenie jego zdolności do regulowania zobowiązań. Z kolei zmiany w otoczeniu regulacyjnym lub makroekonomicznym, takie jak wahania kursów walutowych, stóp procentowych czy polityki podatkowej, mogą znacząco wpływać na sytuację finansową klientów.

Współczesne narzędzia do analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta opierają się coraz częściej na wykorzystaniu zaawansowanych technologii, takich jak sztuczna inteligencja (AI) i uczenie maszynowe (ML). Algorytmy te pozwalają na analizę ogromnych zbiorów danych, zarówno strukturalnych, jak i niestrukturalnych, co umożliwia bardziej kompleksowe zrozumienie sytuacji finansowej klienta. Dzięki temu instytucje finansowe mogą analizować nie tylko tradycyjne wskaźniki finansowe, ale także takie informacje, jak dane o zakupach klientów, opinie w mediach społecznościowych czy raporty branżowe, co przyczynia się do bardziej precyzyjnej oceny ryzyka. Wprowadzenie sztucznej inteligencji do procesu oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej pozwala na prognozowanie przyszłej kondycji finansowej klientów na podstawie historycznych danych i trendów rynkowych.

Ocena ryzyka kredytowego jest jednym z głównych celów analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta. Dla instytucji finansowych istotne jest minimalizowanie ryzyka niespłacalności kredytów, a zatem dokładne oszacowanie, czy klient będzie w stanie spłacić zaciągnięte zobowiązanie. W tym kontekście wykorzystywane są zarówno wskaźniki finansowe, jak i modele oceny ryzyka, które uwzględniają złożone algorytmy

uwzględniające m.in. sytuację makroekonomiczną oraz branżową. Ważnym narzędziem w ocenie ryzyka jest scoring kredytowy, czyli liczbowy wskaźnik określający wiarygodność kredytową klienta na podstawie jego historii kredytowej, dochodów, zadłużenia i innych danych finansowych.

Nieodzownym elementem analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej jest także analiza kosztów i korzyści współpracy z danym klientem. Instytucje finansowe starają się ocenić, czy dany klient przyczyni się do zwiększenia ich dochodów, czy też może stanowić potencjalne źródło strat. W tym kontekście istotne jest nie tylko zrozumienie obecnej sytuacji finansowej klienta, ale również ocena jego potencjału rozwojowego. Przykładowo, firmy z dużym potencjałem wzrostu mogą być bardziej skłonne do zaciągania większych kredytów, ale jednocześnie mogą generować wyższe ryzyko w związku z niepewnością co do przyszłych wyników finansowych.

Aspekt regulacyjny również odgrywa istotną rolę w ocenie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów. Instytucje finansowe zobowiązane są do przestrzegania szeregu przepisów i regulacji, takich jak wymogi dotyczące rezerw kapitałowych, co wpływa na ich podejście do oceny ryzyka kredytowego. Na przykład, zgodnie z wymogami Bazylei III, banki muszą posiadać odpowiednie rezerwy kapitałowe na pokrycie ryzyka kredytowego, co zmusza je do bardziej konserwatywnego podejścia do oceny sytuacji finansowej klientów. Wprowadzenie regulacji przeciwdziałających praniu pieniędzy (AML) oraz przepisów dotyczących przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu (CFT) sprawia, że instytucje finansowe muszą jeszcze bardziej szczegółowo analizować nie tylko sytuację finansową klientów, ale także źródła ich dochodów i powiązania biznesowe.

W kontekście oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów dużą rolę odgrywają również czynniki makroekonomiczne i branżowe. Sytuacja gospodarcza kraju, poziom inflacji, stopy procentowe oraz stabilność polityczna mają bezpośredni wpływ na kondycję finansową klientów i ich zdolność do regulowania

zobowiązań. W branżach podlegających cyklicznym wahaniom koniunktury, takich jak budownictwo czy przemysł motoryzacyjny, kluczowe jest zrozumienie, jak sytuacja makroekonomiczna wpłynie na przyszłe przychody i koszty klientów.

Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta jest zatem złożonym procesem, wymagającym uwzględnienia wielu różnych czynników zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Dla instytucji finansowych dokładna analiza kondycji finansowej klientów pozwala na minimalizację ryzyka kredytowego oraz na optymalizację relacji biznesowych. Jednocześnie, wraz z postępem technologicznym i wprowadzeniem nowych narzędzi analitycznych, proces ten staje się coraz bardziej zaawansowany, co umożliwia dokładniejsze prognozy oraz bardziej spersonalizowane podejście do klientów.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Jakościowa ocena kredytobiorcy

Ocena jakościowa klienta obejmuje następujące zagadnienia [A. Rymka, *Kredyty…*, op. cit., s. 151.]:

- sprawność funkcjonowania firmy,
- poziom i doświadczenie jej kierownictwa,
- jakość zarządzania,
- jakość dokumentów przedkładanych przez firmę,
- dotychczasową współpracę z bankiem w aspekcie terminowości regulowania zobowiązań i wiarygodności

udzielanych informacji,
- opinia środowiska o firmie (opinie klientów, konkurencji).

Odmiennego postępowania wymagają:

1. firmy, które rozpoczynają działalność gospodarczą, co do których i brak jest informacji na temat ich kondycji ekonomiczno-finansowej; cechą charakterystyczną tych podmiotów gospodarczych jest nie□wielki kapitał, lub jego brak,

2. firmy, które utraciły zdolność kredytową,

3. duże przedsięwzięcia inwestycyjne, charakteryzujące się wielo□ścią i złożonością zagadnień, które muszą być dokładnie przeana□lizowane. Wszystkie wymienione wyżej przypadki, ze względu na swoją specyfikę, obarczone są wyższym ryzykiem w porównaniu do podmiotów gospodarczych już funkcjonujących.

Analizując ryzyko związane z oceną kondycji ekonomiczno-finansowej firmy, należy zwrócić uwagę na występujące w coraz większym zakresie w polskiej gospodarce, powiązania kapitałowo-organizacyjne oraz personalne (rodzinne) między podmiotami go□spodarczymi. Pojawiające się i rozwijające się więzi między różnymi uczestnikami życia gospodarczego są zjawiskiem charakterystycz□nym dla gospodarki rynkowej. Zjawisko to może powodować, i często powoduje, negatywne konsekwencje w postaci dużych strat dla banków kredytujących klientów powiązanych wzajemnie ze sobą. Stanowi więc istotny element ryzyka związanego z oceną kondycji ekonomiczno-finansowej firmy połączonej różnymi więzami z inny□mi podmiotami gospodarczymi.

Pojęcie „grupy połączonych ze sobą klientów”, można zdefinio□wać następująco: „dwie lub kilka osób fizycznych lub prawnych, które otrzymały kredyty z tej samej instytucji kredytowej przedsię□biorstwa zależnego od tej instytucji albo na wspólnej lub oddzielnej podstawie, które są jednak na tyle wzajemnie powiązane, że:

– jedna z nich posiada dominujący wpływ bezpośredni lub pośredni na pozostałe…, lub

– ich skumulowane kredyty przedstawiają dla instytucji kredytowej na tyle całościowe ryzyko, będąc wzajemnie tak od siebie zależne, że jeżeli jeden klient popadnie w trudności finansowe, inni lub wszyscy z dużym prawdopodobieństwem natkną się na trudności w spłacie kredytu. Jako przykłady takich zależności instytucja kredytowa powinna uwzględnić następujące okoliczności: wspólna własność, wspólna dyrekcja, wzajemne poręczenia, bezpośrednie zależności handlowe, które nie mogą być zastąpione w krótkich terminach.

W przypadku zaobserwowania wymienionych zależności, zobowiązania takie powinny być traktowane jako ryzyko całościowe" [Zalecenie Komisji EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie nadzoru i kontroli wielkich kredytów udzielanych przez instytucje kredytowe.].

Tak więc próbując rozszyfrować powiązania kapitałowo-organizacyjne i personalne konkretnej firmy należy:

- określić udziałowców (właścicieli) oraz wysokość tych udziałów,
- określić udziały firmy i ich wysokość w innych podmiotach gospodarczych,
- sprawdzić, czy członkowie kierownictwa firmy znajdują się we władzach innych podmiotów gospodarczych,
- sprawdzić, czy firmy udzielają sobie na wzajem poręczeń i do jakiej wysokości,
- sprawdzić, czy właścicielami (współwłaścicielami) albo członkami władz różnych firm są osoby blisko ze sobą spokrewnione,
- ustalić, czy między firmami występują zależności handlowe, trwałe więzi kooperacyjne,
- ustalić, czy występują zależności organizacyjne między firmami.

Jak z tego wynika, ocena ryzyka wynikającego z powiązań kapitałowo-organizacyjnych i personalnych podmiotu gospodarczego jest zagadnieniem skomplikowanym i pracochłonnym. W szczególności jest to zadanie bardzo trudne w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, spółek cywilnych. Podobnie przedstawia się sprawa w odniesieniu do głównych udziałowców i akcjonariuszy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych, którzy niechętnie udzielają informacji na temat majątku osobistego.

Wcześniejsze rozpoznanie rodzaju i stopnia powiązań, jakie występują między kredytobiorcami, pozwala uniknąć ryzyka zbyt dużego zaangażowania środków banku w finansowanie ich działalności. Może uchronić bank przed znacznymi stratami. Należy jednak pamiętać o tym, że powiązania już występujące, z upływem czasu, jeszcze bardziej komplikują się. Wymagają więc systematycznej obserwacji.

Obserwacja stosunków bank – klient powinna obejmować między innymi:

1. sposób i terminowość regulowania-zobowiązań wobec banku i innych wierzycieli,

2. zapotrzebowanie na środki pieniężne i stan środków na rachunkach w poszczególnych okresach (ewentualnie dniach),

3. solidność i kwalifikację kadry kierowniczej przedsiębiorstwa, zwłaszcza w zakresie problematyki finansowej,

4. ocenę dotychczasowej realności planów sporządzonych przez przedsiębiorstwa, przede wszystkim w zakresie zapotrzebowania na kredyt i termin jego zwrotu.

Podstawowymi dokumentami otrzymywanymi przez bank od przedsiębiorstwa są: roczny bilans i rachunek wyników. Na ich podstawie przedsiębiorstwo lub bank powinien sporządzić

zestawienie przepływu środków pieniężnych.

Bilans ukazuje finansowy obraz przedsiębiorstwa, tj. majątek firmy oraz źródła jego finansowania. Dane zawarte w bilansie odzwierciedlają rezultaty wszystkich decyzji i zdarzeń gospodarczych jakie miały miejsce w przedsiębiorstwie w danym okresie (w tym zysk lub stratę w okresie poprzednim). Informacje te wykorzystywane są przede wszystkim do badania struktury majątku i oceny sposobu finansowania składników majątkowych. Dlatego analiza bilansu to głównie badanie wzajemnych proporcji wewnątrz aktywów i pasywów oraz proporcje pomiędzy grupami pasywów (źródła finansowania) i odpowiadającymi im elementami aktywów (majątek firmy).

Struktura aktywów powinna oddawać charakter prowadzonej działalności. Im wyższy stopień kapitałochłonności tym niższy powinien być udział majątku trwałego w części aktywnej bilansu. Niski udział majątku trwałego może być spowodowany dekapitalizacją majątku, dzierżawieniem majątku trwałego lub wręcz nieracjonalną gospodarką (nadmierny udział zapasów, znaczny wzrost należności). W przypadku działalności wymagającej dużego zaangażowania kapitału obrotowego, wysoki udział środków trwałych może świadczyć o przeznaczeniu funduszy na inwestycje nieproduktywne, ale także o tym, że przedsiębiorstwo znajduje się w początkowej fazie ekspansji na rynek.

W zależności od branży, stosunek majątku trwałego (MT) do obrotowego (MO) jest różny. Różnice te przestawia tabela 2.

Tabela 2. Stosunek majątku trwałego do obrotowego

	MT	**MO**
handel	30 %	70 %
transport	90 %	10 %
przetwórstwo	50 %	50 %

Źródło: A. Rymka (red.), *Kredyty. Poradnik dla praktyków. Tom*

1, Wyd. Twigger, Warszawa 1993, s. 164.

Ponieważ realnym zabezpieczeniem zaciągniętych zobowiązań jest majątek przedsiębiorstwa, skala zadłużenia nie powinna przekraczać łącznej wartości aktywów. Za sytuację bezpieczną uznaje się taką gdy pasywa bieżące stanowią najwyżej 50% bieżących (łatwych do upłynnienia) aktywów. Przewaga bieżących zobowiązań nad bieżącymi aktywami może powodować kłopoty z utrzymaniem płynności finansowej.

Wysokość kapitału powinna odpowiadać wysokości aktywów trwałych, przy czym część majątku może być finansowana zadłużeniem długoterminowym, lecz zadłużenie to nie powinno przekraczać środków kapitałowych więcej niż dwukrotnie.

Za minimalne zabezpieczenie zobowiązań finansowych uważa się sytuację gdy aktywa bieżące finansowane są w całości przez pasywa bieżące, a środki trwałe i pozostałe aktywa finansowane są, w 1/3 przez kapitał i w 2/3 przez zadłużenie długoterminowe.

Jednym z istotnych elementów oceny przedsiębiorstwa jest jego zdolność do generowania zysku. Dla analityka oprócz bezwzględnych wielkości różnych kategorii zysku ważna jest droga jaką firma osiąga swój wynik finansowy. Do tego celu służy sprawozdanie finansowe, które przedsiębiorstwa sporządzała w układzie miesięcznym – rachunek wyników.

Zarówno bilans jak i rachunek wyników są sprawozdaniami pokazującymi stan przedsiębiorstwa w danym momencie – nie pokazują w sposób dynamiczny przepływów strumieni pieniężnych. Tę rolę pełni zestawienie przepływu środków pieniężnych – *cash flows.* W zestawieniu tym rejestruje się sposoby pozyskania i rozdysponowania przez przedsiębiorstwo środków pieniężnych. Umożliwia to określenie kierunku przepływu strumienia pieniędzy i jego wielkości oraz ich stanu na koniec danego okresu. Zestawienie to uwzględnia również te rodzaje wpływów i wydatków, które z konieczności nie mogą być

zamieszczone w sprawozdaniu – rachunek kosztów. Dotyczy to przede wszystkim takich wpływów, jak: emisja papierów wartościowych, kredyty długo- i krótkoterminowe oraz wydatków takich jak: inwestycje, przyrost zapasów surowców i materiałów, spłaty zaciągniętych kredytów.

Przez wpływy rozumie się wszelkie zasilenia dopływające do przedsiębiorstwa w danym okresie, niezależnie od źródeł ich pochodzenia.

Przez wydatki rozumie się wszelki odpływ środków pieniężnych w danym okresie.

Dodatniego wyniku przepływów pieniężnych nie należy interpretować jednoznacznie. Przyrost gotówki w danym okresie, zapewniający płynność finansową, może być rezultatem zewnętrznych źródeł finansowania (kredyty, zobowiązania), co w dłuższym okresie czasu może spowodować pogorszenie płynności i brak środków pieniężnych. Z kolei przyrost środków pieniężnych wynikający z zyskownych operacji jest zjawiskiem pozytywnym, lecz utrzymujący się w dłuższym okresie, może być oznaką braku koncepcji rozwojowych przedsiębiorstwa.

Utrzymujący się ujemny wynik przepływów pieniężnych najczęściej jest spowodowany wysokimi obciążeniami z tytułu podatków i obsługą kredytów, ale może także świadczyć o przeinwestowaniu przedsiębiorstwa a przede wszystkim o niskiej zyskowności operacji.

Jakościowa ocena kredytobiorcy to proces oceny czynników niemierzalnych, które mogą wpływać na zdolność kredytową oraz wiarygodność klienta ubiegającego się o kredyt. Ta forma analizy jest istotna dla instytucji finansowych, ponieważ dostarcza cennych informacji o ryzyku związanym z udzieleniem kredytu, które mogą być trudne do uchwycenia poprzez analizę samych wskaźników finansowych. Obejmuje szereg aspektów, takich jak reputacja, historia kredytowa, zarządzanie, warunki branżowe, oraz otoczenie rynkowe, w którym działa klient. W

szczególności jakościowa ocena pomaga przewidzieć zdolność klienta do spłaty zobowiązań oraz umożliwia bardziej zróżnicowane podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym.

Jednym z kluczowych aspektów jakościowej oceny kredytobiorcy jest jego reputacja, czyli postrzeganie klienta na rynku, wśród dostawców, partnerów biznesowych oraz innych interesariuszy. Dobra reputacja może świadczyć o rzetelności i stabilności kredytobiorcy, co pozytywnie wpływa na ocenę ryzyka. Instytucje finansowe analizują reputację klienta poprzez jego historię współpracy z bankami, skargi klientów lub dostawców, a także opinie medialne. W sytuacji, gdy firma ma dobrą reputację i długotrwałe relacje biznesowe, może być bardziej skłonna do zachowania stabilności finansowej i terminowej spłaty zobowiązań.

Historia kredytowa to kolejny ważny aspekt jakościowej oceny kredytobiorcy. Obejmuje ona informacje na temat dotychczasowych zobowiązań, terminowości spłat oraz relacji z poprzednimi instytucjami finansowymi. Klient z solidną historią kredytową, który dotychczas spłacał zobowiązania w terminie, jest oceniany jako mniej ryzykowny, ponieważ wykazał się odpowiedzialnym podejściem do regulowania długów. W przeciwieństwie do tego klienci z negatywną historią kredytową, na przykład zaległościami w spłatach lub częstymi opóźnieniami, mogą zostać ocenieni jako bardziej ryzykowni. Historia kredytowa jest także wskaźnikiem stabilności finansowej kredytobiorcy, ponieważ regularność i terminowość spłat pokazują, w jakim stopniu klient potrafi zarządzać swoimi zobowiązaniami.

Kolejnym istotnym czynnikiem jest jakość zarządzania, czyli umiejętności i kompetencje kadry zarządzającej przedsiębiorstwem. Wysokiej klasy zespół zarządzający, który posiada doświadczenie i umiejętności w branży, jest bardziej prawdopodobny, aby skutecznie prowadzić firmę nawet w trudnych warunkach gospodarczych. Analiza jakości zarządzania polega na ocenie doświadczenia, wykształcenia oraz stabilności kadry

zarządzającej. Zespół z odpowiednim doświadczeniem oraz umiejętnościami zarządzania ryzykiem finansowym zwiększa wiarygodność przedsiębiorstwa w oczach instytucji finansowej. Banki często przyglądają się rotacji kadr oraz historii zaangażowania liderów, aby zidentyfikować możliwe ryzyka zarządcze, które mogą wpłynąć na stabilność finansową firmy.

Warunki branżowe i otoczenie rynkowe, w którym działa kredytobiorca, są kolejnymi kluczowymi elementami jakościowej oceny. Przedsiębiorstwo działające w stabilnej i rozwijającej się branży może być postrzegane jako mniej ryzykowne, ponieważ popyt na produkty lub usługi będzie bardziej przewidywalny i mniej podatny na kryzysy gospodarcze. Z kolei firmy działające w branżach o dużej konkurencji, cykliczności lub sezonowości mogą zostać ocenione jako bardziej ryzykowne ze względu na większe wyzwania związane z generowaniem regularnych przychodów. Banki analizują również otoczenie makroekonomiczne, w tym trendy ekonomiczne, polityczne oraz zmiany regulacyjne, które mogą wpłynąć na stabilność kredytobiorcy.

Analiza jakościowa obejmuje także ocenę potencjału rozwoju i innowacyjności przedsiębiorstwa. Firmy, które wykazują zdolność do adaptacji i wdrażania innowacyjnych rozwiązań, mają większe szanse na sukces w dłuższej perspektywie czasowej. Innowacyjność może świadczyć o elastyczności przedsiębiorstwa i umiejętności dostosowania się do zmieniających się warunków rynkowych. Firmy zdolne do wprowadzania nowych produktów, ulepszania procesów lub korzystania z nowych technologii mają większą szansę na utrzymanie konkurencyjności, co może pozytywnie wpłynąć na ocenę jakościową kredytobiorcy.

Jakościowa ocena kredytobiorcy ma na celu nie tylko zrozumienie jego bieżącej sytuacji finansowej, ale także oszacowanie jego zdolności do zarządzania ryzykiem i adaptacji do zmiennych warunków rynkowych. W połączeniu z analizą ilościową, która obejmuje wskaźniki finansowe, analiza

jakościowa dostarcza bardziej wszechstronnego obrazu kredytobiorcy, pozwalając instytucjom finansowym na lepsze zarządzanie ryzykiem.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Metody szacowania zdolności kredytowej

Banki udzielają kredytów podmiotom gospodarczym, które posiadają zdolność kredytową (czyli zdolność do spłaty zaciągniętych kredytów wraz z odsetkami w umownych terminach płatności [I. Heropolitańska, E. Borowska, Kredyty i gwarancje bankowe, Warszawa 1993, s. 71.]). Zdolność kredytową mają podmioty gospodarcze, których bieżące i przewidywane wyniki finansowe oraz stan majątkowy zapewniają wypłacalność. Efektywność finansowa działalności gospodarczej powinna zapewnić prawidłową działalność eksploatacyjną, a stan majątkowy powinien reprezentować taki stopień płynności składników majątkowych, aby mogły być one w razie potrzeby zamienione na pieniądz.

Celem badania zdolności kredytowej przez bank jest stwierdzenie, czy kredytobiorca będzie w stanie zwrócić zaciągnięty kredyt wraz z należnymi odsetkami w terminie ustalonym w umowie. Banki oceniają zdolność kredytową w okresie do upływu terminu zwrotu kredytu, uwzględniając zasady systemowe oraz wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania ekonomiczne.

W momencie przyznania kredytu nie kończy się proces

obser□wowania i analizowania sytuacji finansowej kredytobiorcy, wręcz przeciwnie – przez cały czas trwania stosunku kredytowego banki dokonują oceny zdolności kredytowej jednostek gospodarczych korzy□stających z kredytu. Badanie zdolności kredytowej jest procesem ciągłym – bank w każdym momencie powinien znać sytuację gospodarczą i finansową przedsiębiorstwa, któremu pożyczył pieniądze.

W celu minimalizacji ryzyka związanego z oceną ryzyka wynikającego z kondycji ekonomiczno-finansowej firmy, w stosowanych metodykach uwzględnia się [A. Rymka, Kredyty…, op. cit., s.151.]:

- czynnik oceny jakościowej klienta,
- specyfikę działowo-gałęziową w odniesieniu do pewnej grupy kryteriów ilościowych oceny.

Szacowanie zdolności kredytowej jest procesem, w którym instytucje finansowe oceniają zdolność przedsiębiorstwa lub osoby fizycznej do spłaty zaciągniętego zobowiązania. Banki i inne instytucje finansowe stosują różne metody oceny zdolności kredytowej, które umożliwiają dokładne oszacowanie ryzyka związanego z potencjalnym udzieleniem kredytu. Zdolność kredytowa oceniana jest zarówno na podstawie historycznych danych finansowych, jak i prognoz przyszłych wyników finansowych. Istnieje kilka głównych metod stosowanych w procesie oceny zdolności kredytowej, z których każda dostarcza informacji z innej perspektywy.

Pierwszą powszechnie stosowaną metodą jest analiza wskaźnikowa, która polega na obliczeniu i interpretacji wskaźników finansowych z danych zawartych w sprawozdaniach finansowych. Wskaźniki te pozwalają ocenić różne aspekty działalności finansowej przedsiębiorstwa, takie jak płynność, rentowność, zadłużenie i efektywność operacyjna. Analizując wskaźniki płynności, bank może ocenić, czy przedsiębiorstwo ma wystarczające środki, aby regulować bieżące zobowiązania. Wskaźniki rentowności pokazują, czy przedsiębiorstwo generuje

wystarczające zyski, aby pokryć koszty działalności, a wskaźniki zadłużenia pozwalają ocenić, czy przedsiębiorstwo nie jest nadmiernie zadłużone, co mogłoby zwiększyć ryzyko kredytowe.

Drugą metodą jest analiza punktowa, znana również jako scoring kredytowy. Polega ona na przypisaniu punktów za określone cechy i dane, takie jak historia kredytowa, stabilność finansowa, poziom zadłużenia czy branża, w której działa przedsiębiorstwo. Na podstawie tych danych generowany jest wynik punktowy, który pozwala w szybki sposób ocenić, czy kredytobiorca spełnia minimalne wymogi kredytowe. Systemy scoringowe są wykorzystywane przede wszystkim do oceny kredytów konsumenckich, ale znajdują również zastosowanie w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw. Wynik punktowy pomaga w standaryzacji procesu oceny ryzyka i pozwala na porównanie różnych kredytobiorców na podstawie obiektywnych kryteriów.

Kolejną metodą jest analiza przepływów pieniężnych. Ta metoda koncentruje się na ocenie zdolności przedsiębiorstwa do generowania dodatnich przepływów pieniężnych, które umożliwią spłatę kredytu. W przeciwieństwie do analizy wskaźnikowej, analiza przepływów pieniężnych skupia się na rzeczywistych przepływach gotówki, a nie na wyniku finansowym. Przedsiębiorstwo, które generuje dodatnie przepływy z działalności operacyjnej, jest postrzegane jako bardziej stabilne finansowo i zdolne do spłaty zobowiązań. Ta metoda jest szczególnie istotna w przypadku przedsiębiorstw o dużych potrzebach kapitałowych, ponieważ pozwala lepiej zrozumieć ich płynność i zdolność do regulowania zobowiązań w krótkim i długim okresie.

Inną istotną metodą jest analiza jakościowa, która skupia się na bardziej subiektywnych aspektach działalności przedsiębiorstwa. Banki i analitycy finansowi biorą pod uwagę czynniki, takie jak jakość zarządzania, struktura organizacyjna, stabilność kadry zarządzającej oraz strategia

rozwoju. Przykładowo, przedsiębiorstwo z doświadczoną kadrą zarządzającą i jasną strategią rozwoju będzie postrzegane jako bardziej stabilne i godne zaufania, co zwiększa jego zdolność kredytową. Analiza jakościowa jest ważnym uzupełnieniem analizy ilościowej, ponieważ dostarcza informacji na temat czynników niematerialnych, które mogą mieć wpływ na stabilność i rentowność przedsiębiorstwa.

Oprócz powyższych metod, banki często wykorzystują modele prognostyczne, które pozwalają przewidzieć przyszłą zdolność kredytową przedsiębiorstwa na podstawie trendów i danych historycznych. Modele te uwzględniają takie czynniki, jak zmieniające się warunki rynkowe, prognozy ekonomiczne, a także specyficzne dla danej branży czynniki ryzyka. Modele prognostyczne mogą być stosowane w połączeniu z analizą scenariuszową, która pozwala ocenić, jak przedsiębiorstwo poradziłoby sobie w różnych warunkach ekonomicznych, takich jak recesja, wzrost kosztów surowców czy zmiany w polityce podatkowej. Tego rodzaju analiza pozwala na bardziej elastyczne podejście do oceny zdolności kredytowej i umożliwia lepsze zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Każda z wymienionych metod wnosi unikalną perspektywę do procesu oceny zdolności kredytowej, a ich łączne stosowanie pozwala bankom na uzyskanie pełnego obrazu sytuacji finansowej kredytobiorcy. Współczesne instytucje finansowe łączą metody ilościowe i jakościowe, aby uzyskać kompleksową ocenę i zminimalizować ryzyko związane z udzieleniem kredytu.

Szacowanie zdolności kredytowej jest kluczowym procesem stosowanym przez instytucje finansowe, takie jak banki, w celu oceny, czy potencjalny kredytobiorca jest w stanie spłacić swoje zobowiązania kredytowe. Ocena zdolności kredytowej pozwala na zminimalizowanie ryzyka związanego z niespłacalnością kredytu i umożliwia bankom podejmowanie racjonalnych decyzji finansowych. Istnieje kilka metod i narzędzi, które pomagają w analizie zdolności kredytowej klientów indywidualnych oraz firm. Wśród najważniejszych z

nich znajdują się analiza wskaźnikowa, scoring kredytowy, analiza przepływów pieniężnych, metoda punktowa oraz metoda ekspertowa.

Jedną z podstawowych metod oceny zdolności kredytowej jest **analiza wskaźnikowa**, polegająca na obliczeniu i interpretacji wskaźników finansowych opisujących kondycję finansową potencjalnego kredytobiorcy. Wskaźniki te obejmują wskaźniki płynności, rentowności, zadłużenia oraz aktywności, które umożliwiają ocenę, w jakim stopniu kredytobiorca posiada odpowiednie zasoby finansowe do obsługi długu. Przykładowo, wskaźniki płynności, takie jak wskaźnik bieżącej płynności i wskaźnik szybki, pokazują, czy kredytobiorca dysponuje środkami, które pozwolą mu na bieżące regulowanie zobowiązań. Z kolei wskaźniki zadłużenia, takie jak wskaźnik ogólnego zadłużenia, pomagają określić, czy poziom długu w stosunku do aktywów jest na akceptowalnym poziomie. Analiza wskaźnikowa jest szczególnie przydatna w przypadku oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstw, ponieważ dostarcza szerokiego obrazu ich kondycji finansowej.

Scoring kredytowy to metoda statystyczna, która opiera się na przypisywaniu punktów do różnych cech kredytobiorcy, takich jak dochody, historia kredytowa, wiek, stan cywilny czy liczba osób na utrzymaniu. Na podstawie zgromadzonych informacji system scoringowy generuje wynik punktowy, który pozwala ocenić prawdopodobieństwo spłaty kredytu. Scoring kredytowy jest szeroko stosowany, zwłaszcza w przypadku klientów indywidualnych, ponieważ pozwala na szybką i automatyczną ocenę dużej liczby wniosków kredytowych. Wysoki wynik scoringowy oznacza, że kredytobiorca jest mniej ryzykowny, co zwiększa jego szanse na uzyskanie kredytu. Z kolei niski wynik może świadczyć o wysokim ryzyku kredytowym i prowadzić do odrzucenia wniosku lub zaostrzenia warunków kredytu.

Analiza przepływów pieniężnych (cash flow) to metoda stosowana głównie w przypadku przedsiębiorstw, której celem jest ocena, czy firma generuje wystarczające przepływy pieniężne do

obsługi bieżących zobowiązań. Analizując przepływy operacyjne, instytucje finansowe mogą ocenić, czy firma jest w stanie wygenerować nadwyżki pieniężne, które pozwolą na spłatę kredytu. Pozytywne przepływy pieniężne z działalności operacyjnej świadczą o dobrej kondycji finansowej i zwiększają szanse na uzyskanie kredytu. Z kolei negatywne przepływy pieniężne mogą oznaczać trudności finansowe, co jest sygnałem ostrzegawczym dla instytucji finansowych. Analiza przepływów pieniężnych jest szczególnie istotna w przypadku firm, ponieważ pomaga zrozumieć ich zdolność do generowania gotówki, co jest kluczowe przy długoterminowych zobowiązaniach kredytowych.

Metoda punktowa to metoda stosowana zarówno w przypadku osób fizycznych, jak i firm, w której ocenie poddawane są różne czynniki finansowe i niefinansowe, a następnie przypisywane są im określone wartości punktowe. Czynniki te mogą obejmować poziom dochodów, stabilność zatrudnienia, historię kredytową, zabezpieczenia kredytu oraz poziom zadłużenia. Suma uzyskanych punktów pozwala na ocenę, czy kredytobiorca spełnia wymagania kredytowe banku. Metoda punktowa pozwala na bardziej spersonalizowaną ocenę ryzyka, ponieważ może uwzględniać różne cechy kredytobiorcy w zależności od polityki kredytowej banku. Banki często opracowują własne systemy punktacji, które uwzględniają specyfikę rynku i preferencje w zakresie ryzyka kredytowego.

Metoda ekspertowa opiera się na wiedzy i doświadczeniu analityków kredytowych, którzy indywidualnie oceniają wniosek kredytowy na podstawie zarówno danych liczbowych, jak i informacji jakościowych o kredytobiorcy. Eksperci analizują historię kredytową, aktualną sytuację finansową, prognozy rynkowe oraz inne czynniki mogące wpływać na zdolność kredytową kredytobiorcy. Metoda ekspertowa jest szczególnie przydatna w przypadku bardziej skomplikowanych wniosków kredytowych, na przykład przy ocenie firm, które mają unikalne cechy lub działają w niestabilnych branżach. Metoda ta pozwala

na uwzględnienie kontekstu biznesowego i makroekonomicznego, co może być trudne w przypadku automatycznych metod oceny zdolności kredytowej.

Metoda analizy jakościowej jest stosowana przede wszystkim w przypadku firm i przedsiębiorstw. Obejmuje ocenę niemierzalnych czynników, takich jak reputacja, jakość zarządzania, potencjał rozwoju, konkurencyjność na rynku, a także aktualne warunki branżowe i makroekonomiczne. Metoda ta pozwala na uzyskanie pełniejszego obrazu kredytobiorcy, uwzględniając aspekty, które mogą wpływać na jego stabilność finansową w przyszłości. Jakościowa ocena jest ważna, ponieważ finansowe wskaźniki nie zawsze odzwierciedlają ryzyko kredytowe, zwłaszcza w przypadku branż o dużej zmienności lub w przedsiębiorstwach o unikalnym modelu biznesowym.

Analiza scoringu behawioralnego jest stosunkowo nową metodą, która polega na analizie zachowań klienta, w tym wzorców korzystania z produktów finansowych, zachowań w mediach społecznościowych, a nawet nawyków zakupowych. Dzięki analizie tych danych można lepiej zrozumieć ryzyko kredytowe i przewidywać, czy klient będzie miał tendencję do spłaty kredytu. Wykorzystanie scoringu behawioralnego jest możliwe dzięki nowoczesnym technologiom i sztucznej inteligencji, które umożliwiają analizę dużych zbiorów danych. Ta metoda zyskuje popularność, zwłaszcza w sektorze FinTech, gdzie stosowanie tradycyjnych metod oceny zdolności kredytowej może być niewystarczające.

Każda z tych metod oceny zdolności kredytowej ma swoje zalety i ograniczenia. Wybór odpowiedniej metody zależy od rodzaju kredytobiorcy, rodzaju kredytu oraz polityki kredytowej banku. Coraz częściej instytucje finansowe stosują kilka metod jednocześnie, aby uzyskać pełniejszy obraz sytuacji finansowej klienta. Przykładowo, analiza scoringowa może być wsparta metodą ekspertową, a analiza przepływów pieniężnych uzupełniona o analizę jakościową. Takie podejście pozwala na bardziej wszechstronną ocenę ryzyka kredytowego oraz lepsze

zarządzanie portfelem kredytowym banku.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Proces udzielania kredytu

Właściwa ocena zdolności kredytowej jest procedurą wieloetapową. Wybór stosowanych metod jest indywidualną sprawą banku. Często banki sięgają po dodatkowe informacje o swoim kliencie, korzystając z innych źródeł, niż dane dostarczone przez kredytobiorcę, np. może to być wizyta w przedsiębiorstwie, własne badania sytuacji określonych działów i branż gospodarki. Analiza zdolności kredytowej winna dać odpowiedzi na pytania: w jakim stopniu bieżąca i przewidywana sytuacja finansowa kredytobiorcy zapewnia spłatę kredytu wraz z odsetkami, jak wysoki jest stopień ryzyka bankowego i jaka jest konieczność utrzymania niezbędnych rezerw na ewentualne straty.

Analiza ekonomiczna:

Jej istotą jest dokładne scharakteryzowanie i poznanie danego podmiotu, dokonanie oceny elementów uczestniczących w jego rozwoju, działalności gospodarczej oraz określenie pozycji w otoczeniu ekonomicznym.

Analiza finansowa:

Najważniejsze etapy tej analizy to [Zalewska J., Kredyty bankowe jako…op.cit. str. 121]:

- analiza porównawcza sprawozdań finansowych, polegająca na ustaleniu wzrostu lub zmniejszeniu składników bilansu

i rachunku wyników,
- analiza struktury danych, polegająca na ustaleniu i ocenie udziałów poszczególnych pozycji aktywów i pasywów w ogólnej sumie bilansowej oraz udziału poszczególnej pozycji rachunku wyników w wartości sprzedaży,
- zestawienie przepływów pieniężnych ze wszystkich źródeł z wydatkami w fazie realizacji projektu, dające obraz właściwych przepływów pieniężnych,
- analiza przedsięwzięcia, tj. ocena założeń i możliwości realizacji danego przedsięwzięcia.

Innymi metodami stosowanymi przez banki są:

- syntetyczna metoda punktowa, w której wykorzystuje się elementy analizy ekonomicznej i finansowej,
- analiza przedsięwzięć inwestycyjnych.

Proces udzielania kredytu jest kluczowym elementem działalności instytucji finansowych, zwłaszcza banków, które dążą do zminimalizowania ryzyka związanego z niespłacalnością kredytu. Składa się on z kilku kroków, które obejmują analizę zdolności kredytowej klienta, ocenę ryzyka, ustalenie warunków kredytowych oraz monitorowanie spłaty kredytu. Proces ten różni się nieco w zależności od rodzaju kredytu oraz specyfiki instytucji finansowej, jednak zazwyczaj obejmuje następujące etapy: przyjęcie wniosku kredytowego, analizę kredytową, decyzję kredytową, zawarcie umowy kredytowej oraz wypłatę środków i monitoring spłaty.

Pierwszym etapem jest **przyjęcie wniosku kredytowego**, podczas którego klient zgłasza chęć uzyskania kredytu i wypełnia formularz aplikacyjny. Bank wymaga od klienta dostarczenia niezbędnych dokumentów, które pozwolą ocenić jego sytuację finansową oraz zdolność do spłaty kredytu. W przypadku kredytów dla osób fizycznych mogą to być dokumenty potwierdzające dochody, takie jak zaświadczenia o zatrudnieniu, deklaracje podatkowe czy wyciągi z konta bankowego. W przypadku kredytów dla firm wymagane dokumenty

mogą obejmować sprawozdania finansowe, bilans, rachunek zysków i strat, a także biznesplan, zwłaszcza jeśli firma ubiega się o kredyt na rozwój działalności.

Kolejnym krokiem jest **analiza kredytowa**, podczas której bank szczegółowo ocenia zdolność kredytową klienta. Analiza kredytowa obejmuje zarówno analizę ilościową, jak i jakościową. W ramach analizy ilościowej oceniane są wskaźniki finansowe, takie jak wskaźnik zadłużenia, płynności, rentowności czy aktywności, co pozwala ocenić, czy klient posiada odpowiednie zasoby finansowe do obsługi długu. W przypadku osób fizycznych analiza kredytowa obejmuje także scoring kredytowy, który opiera się na przypisywaniu punktów do różnych cech kredytobiorcy. Dla firm istotna jest również analiza przepływów pieniężnych, która pokazuje, czy przedsiębiorstwo jest w stanie generować nadwyżki finansowe na spłatę zobowiązań. Analiza jakościowa natomiast ocenia czynniki niemierzalne, takie jak reputacja klienta, stabilność jego sytuacji zawodowej czy warunki branżowe.

Po zakończeniu analizy kredytowej następuje **decyzja kredytowa**. Na podstawie wyników analizy zdolności kredytowej bank podejmuje decyzję o przyznaniu lub odrzuceniu wniosku kredytowego. W przypadku pozytywnej decyzji określane są także warunki kredytu, takie jak wysokość oprocentowania, okres kredytowania, harmonogram spłat oraz wymagane zabezpieczenia. Decyzja kredytowa jest podejmowana przez odpowiedni komitet kredytowy lub analityka kredytowego, w zależności od wartości kredytu oraz polityki banku. Banki często stosują standardowe procedury dla mniejszych kredytów, natomiast dla większych zobowiązań, na przykład w przypadku kredytów inwestycyjnych, decyzja wymaga zatwierdzenia na wyższych szczeblach zarządzania.

Kolejnym etapem jest **zawarcie umowy kredytowej**, w której określane są wszystkie warunki kredytu, w tym wysokość oprocentowania, harmonogram spłat, sposób zabezpieczenia oraz obowiązki stron. Umowa kredytowa stanowi prawnie wiążący

dokument, który szczegółowo reguluje zasady udzielenia i spłaty kredytu. Bank wymaga od klienta podpisania umowy oraz dostarczenia wymaganych zabezpieczeń, takich jak hipoteka, poręczenie, weksel czy inne formy zabezpieczeń akceptowane przez instytucję finansową. Przed podpisaniem umowy klient ma możliwość dokładnego zapoznania się z jej treścią i negocjacji niektórych warunków, jeśli bank na to pozwala.

Po zawarciu umowy kredytowej następuje **wypłata środków**. W zależności od rodzaju kredytu, wypłata może odbywać się jednorazowo (jak w przypadku kredytów konsumpcyjnych) lub etapami (jak w przypadku kredytów inwestycyjnych). Wypłata środków następuje na konto kredytobiorcy lub na wskazany przez niego rachunek. W przypadku kredytów celowych, takich jak kredyty hipoteczne czy inwestycyjne, bank może wymagać przedstawienia faktur lub dokumentów potwierdzających, że środki są wykorzystywane zgodnie z celem kredytu.

Ostatnim etapem procesu udzielania kredytu jest **monitoring spłaty kredytu**. Bank regularnie monitoruje spłatę zobowiązań przez klienta oraz analizuje jego sytuację finansową w przypadku długoterminowych kredytów. Monitoring polega na sprawdzaniu terminowości spłat, a także weryfikacji sytuacji finansowej klienta, zwłaszcza jeśli istnieje ryzyko, że jego sytuacja może ulec pogorszeniu. W przypadku opóźnień w spłacie bank podejmuje działania windykacyjne, takie jak przypomnienia o spłacie, renegocjacje warunków kredytu lub, w ostateczności, skierowanie sprawy na drogę prawną. Monitoring pozwala na szybką reakcję banku w przypadku problemów ze spłatą i zmniejsza ryzyko niespłacalności kredytu.

Proces udzielania kredytu jest kluczowym elementem zarządzania ryzykiem kredytowym przez banki. Dzięki szczegółowej analizie zdolności kredytowej, ustaleniu odpowiednich warunków kredytowych oraz monitorowaniu spłaty kredytu instytucje finansowe minimalizują ryzyko związane z udzielaniem kredytów i zabezpieczają swoje interesy.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Badanie dokumentacji kredytowej

Dokumentacja kredytowa to:

- nazwa i adres kredytobiorcy,
- rok założenia firmy (istota tej informacji sprowadza się do tego czy firma nie jest zjawiskiem nowym, im odleglejszy rok założenia firmy, tym jej wiarygodność jest wyższa),
- forma prawna,
- udziałowcy,
- wysokość kapitału założycielskiego (akcyjnego),
- charakterystyka działalności,
- czynnik ludzki, w tym:
- kierujący przedsiębiorstwem (zarząd, prezes, dyrektor),
- kierownictwo średniego szczebla zarządzania,
- personel,
- środki pracy (materialne),
- środki finansowe.
- produkt przedsiębiorstwa,
- rynek przedsiębiorstwa (odbiorcy, dostawcy),
- sektor, koniunktura ekonomiczna i polityczna.
- sposobem zarządzania,
- produktem i rynkiem,
- produkcją.

Badanie dokumentacji kredytowej jest kluczowym etapem procesu oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa, który pozwala

bankowi lub innej instytucji finansowej na zgromadzenie kompleksowych informacji dotyczących sytuacji finansowej, zarządzania, strategii oraz ryzyka związanego z ewentualnym udzieleniem kredytu. Dokumentacja kredytowa to zbiór dokumentów, na podstawie których bank przeprowadza analizę ryzyka kredytowego i podejmuje decyzję o udzieleniu lub odmowie kredytu. Rzetelne badanie tej dokumentacji jest niezbędne do oceny, czy przedsiębiorstwo spełnia wymogi i czy jego kondycja finansowa oraz perspektywy rozwoju są na tyle stabilne, by zagwarantować terminową spłatę zobowiązań.

Głównym elementem dokumentacji kredytowej są sprawozdania finansowe, takie jak bilans, rachunek zysków i strat oraz rachunek przepływów pieniężnych. Te dokumenty pozwalają analitykom bankowym na ocenę stabilności finansowej przedsiębiorstwa oraz jego zdolności do generowania dochodów i zarządzania kapitałem. Przykładowo, bilans pozwala zrozumieć, jakie są aktywa i pasywa firmy, rachunek zysków i strat pokazuje zdolność do generowania zysków w określonym czasie, a rachunek przepływów pieniężnych dostarcza informacji o faktycznych przepływach finansowych. Sprawozdania te dają pełniejszy obraz sytuacji finansowej i są bazą do dalszej analizy wskaźnikowej, która pomaga bankom zrozumieć struktury zadłużenia, płynności, rentowności i efektywności operacyjnej przedsiębiorstwa.

Drugim kluczowym elementem dokumentacji kredytowej są dokumenty dotyczące zabezpieczenia kredytu, które pełnią istotną rolę w redukcji ryzyka ponoszonego przez bank. Zabezpieczenia mają na celu ochronę banku w przypadku problemów ze spłatą zadłużenia i mogą przyjmować różne formy, takie jak hipoteka na nieruchomości, zastaw na ruchomościach czy gwarancje osób trzecich. Każdy rodzaj zabezpieczenia jest dokładnie analizowany pod kątem wartości, płynności oraz łatwości ewentualnej sprzedaży, by zagwarantować bankowi zwrot części środków w razie niewywiązania się kredytobiorcy z obowiązków spłaty. Analiza zabezpieczeń jest szczególnie

istotna w przypadku dużych kredytów lub przedsiębiorstw o podwyższonym ryzyku finansowym.

Banki zwracają uwagę również na historię kredytową przedsiębiorstwa, która dostarcza informacji o jego wiarygodności i sposobie spłacania wcześniejszych zobowiązań. Na podstawie historii kredytowej można ocenić, czy przedsiębiorstwo terminowo regulowało wcześniejsze zobowiązania, czy miało problemy ze spłatą oraz jaką miało historię współpracy z innymi instytucjami finansowymi. W przypadku pozytywnej historii kredytowej przedsiębiorstwo budzi większe zaufanie, a decyzja o udzieleniu kredytu może być bardziej elastyczna. W przypadku negatywnych informacji, takich jak opóźnienia w spłacie, bank może zażądać dodatkowych zabezpieczeń lub zastosować wyższą marżę, by zrekompensować potencjalne ryzyko.

Elementem dokumentacji kredytowej są również dokumenty prawne dotyczące struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa, jego właścicieli oraz struktury własnościowej. Banki sprawdzają, jakie są kompetencje osób zarządzających, jakie uprawnienia posiada zarząd oraz jakie mogą być ryzyka wynikające z struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa. Dobrze zorganizowane i zarządzane przedsiębiorstwo zwiększa swoje szanse na pozytywną decyzję kredytową, podczas gdy przedsiębiorstwo o niestabilnej strukturze organizacyjnej lub częstych zmianach w zarządzie może być postrzegane jako bardziej ryzykowne.

Dodatkowe dokumenty dotyczące strategii przedsiębiorstwa oraz prognoz finansowych pozwalają bankom zrozumieć, jakie plany rozwojowe ma przedsiębiorstwo i jak planuje osiągnąć zamierzone cele finansowe. Strategia przedsiębiorstwa odgrywa kluczową rolę, ponieważ wskazuje, czy firma ma jasno określony kierunek rozwoju i czy planowane działania są realistyczne i adekwatne do sytuacji rynkowej. Prognozy finansowe, takie jak prognozy przychodów i kosztów, a także prognozy przepływów pieniężnych, pomagają ocenić, czy przedsiębiorstwo ma realne

szanse na generowanie stabilnych dochodów w przyszłości. Analiza tych dokumentów jest istotna, szczególnie w przypadku kredytów o dłuższym okresie spłaty, gdzie bank musi mieć pewność, że przedsiębiorstwo będzie w stanie regulować swoje zobowiązania w dłuższej perspektywie czasowej.

Dzięki kompleksowej analizie dokumentacji kredytowej banki mogą podejmować bardziej świadome i oparte na dowodach decyzje kredytowe. Starannie zbadana dokumentacja pozwala na ograniczenie ryzyka kredytowego oraz lepsze zrozumienie specyfiki działalności przedsiębiorstwa. Badanie dokumentacji kredytowej stanowi fundament bezpiecznego udzielania kredytów i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem w bankowości, dzięki któremu instytucje finansowe mogą odpowiednio dostosować warunki kredytowania do indywidualnej sytuacji kredytobiorcy.

Badanie dokumentacji kredytowej jest istotnym etapem procesu oceny kredytowej, w którym bank dokładnie analizuje dokumenty dostarczone przez kredytobiorcę. Celem tego etapu jest weryfikacja wiarygodności i rzetelności danych zawartych we wniosku kredytowym oraz ocena, czy kredytobiorca spełnia wymagane kryteria. Starannie przeprowadzone badanie dokumentacji minimalizuje ryzyko związane z udzieleniem kredytu i pozwala bankowi na podejmowanie lepiej uzasadnionych decyzji kredytowych.

Podstawowymi dokumentami, które bank analizuje w trakcie badania dokumentacji kredytowej, są dokumenty potwierdzające tożsamość, sytuację finansową i zdolność kredytową klienta. W przypadku klientów indywidualnych bank wymaga zazwyczaj przedstawienia dokumentów takich jak dowód osobisty lub paszport oraz dokumentów potwierdzających dochody, takich jak zaświadczenie o zatrudnieniu, wyciągi z konta bankowego, PIT, umowy o pracę lub inne źródła dochodów, np. działalność gospodarcza. W przypadku przedsiębiorstw wymagane są bardziej rozbudowane dokumenty, w tym sprawozdania finansowe, bilans, rachunek zysków i strat, a także dodatkowe załączniki, takie

jak biznesplan czy prognozy finansowe, szczególnie w przypadku kredytów inwestycyjnych.

Dokumenty potwierdzające tożsamość kredytobiorcy są analizowane na początku, aby upewnić się, że tożsamość klienta jest zgodna z danymi zawartymi we wniosku. W przypadku jakichkolwiek rozbieżności lub wątpliwości bank może poprosić o dodatkowe dokumenty w celu potwierdzenia danych identyfikacyjnych. Prawidłowa weryfikacja tożsamości jest kluczowa, aby zapobiec przypadkom wyłudzeń kredytowych, do których może dojść, gdy ktoś posługuje się fałszywymi danymi osobowymi.

Kolejnym etapem jest szczegółowa analiza dokumentów finansowych, które dostarczają informacji o kondycji finansowej kredytobiorcy. W przypadku klientów indywidualnych bank ocenia wysokość, stabilność i regularność dochodów. Przykładowo, osoby o stałych i wysokich dochodach są uznawane za mniej ryzykownych kredytobiorców. W przypadku przedsiębiorstw analiza ta obejmuje ocenę wyników finansowych na podstawie sprawozdań finansowych za ostatnie lata. Analizowane są takie wskaźniki jak rentowność, płynność finansowa, poziom zadłużenia oraz obroty, które pozwalają ocenić, czy firma jest w stanie generować wystarczające przepływy finansowe na spłatę kredytu. Badanie dokumentów finansowych przedsiębiorstwa jest szczególnie rozbudowane i obejmuje analizę bilansu, rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych, co pozwala ocenić zarówno obecną kondycję finansową, jak i prognozy na przyszłość.

Dokumentacja dotycząca zobowiązań finansowych kredytobiorcy jest również dokładnie sprawdzana. Weryfikacja bieżących zobowiązań i zadłużenia pomaga ustalić, czy potencjalny kredytobiorca nie jest nadmiernie obciążony innymi kredytami, co mogłoby wpłynąć na jego zdolność do spłaty nowego kredytu. Banki często analizują historię kredytową klienta za pośrednictwem rejestrów takich jak BIK (Biuro Informacji Kredytowej) lub KRD (Krajowy Rejestr Długów). Na podstawie

informacji z tych rejestrów można ustalić, czy klient regularnie spłacał wcześniejsze zobowiązania oraz czy posiada zaległości w płatnościach. Negatywna historia kredytowa jest sygnałem ostrzegawczym dla banku, który może zwiększyć ryzyko związane z udzieleniem kredytu.

W przypadku kredytów inwestycyjnych lub kredytów dla przedsiębiorstw bank analizuje również dokumenty dotyczące planów rozwojowych i inwestycyjnych. Przedstawienie szczegółowego biznesplanu, prognoz finansowych oraz analizy rynku jest często wymagane, zwłaszcza w przypadku większych kredytów. Biznesplan pozwala na ocenę, czy przedsięwzięcie, które ma być sfinansowane z kredytu, jest realistyczne, a prognozowane przychody i zyski mogą pokryć zobowiązania kredytowe. Banki analizują także, czy przedsiębiorstwo posiada odpowiednie zasoby i kompetencje do realizacji założeń inwestycyjnych, co ma kluczowe znaczenie dla oceny ryzyka inwestycji.

Ważnym elementem badania dokumentacji kredytowej jest także analiza zabezpieczeń, które kredytobiorca oferuje na wypadek problemów ze spłatą kredytu. Zabezpieczenia mogą przyjmować różne formy, w zależności od rodzaju kredytu i polityki banku. Mogą to być hipoteka na nieruchomości, zastaw na ruchomościach, weksel, poręczenie czy gwarancje bankowe. Bank ocenia wartość i płynność zabezpieczeń, aby mieć pewność, że w przypadku trudności kredytobiorcy z terminową spłatą kredytu będzie mógł odzyskać przynajmniej część należności. Przykładowo, nieruchomości stanowiące zabezpieczenie są wyceniane przez rzeczoznawcę, a wynik tej wyceny jest analizowany przez bank, aby upewnić się, że zabezpieczenie pokrywa wartość kredytu.

Ostatnim etapem badania dokumentacji kredytowej jest analiza dokumentów regulacyjnych i prawnych, które mogą być wymagane w zależności od rodzaju kredytu oraz specyfiki działalności kredytobiorcy. Dla przedsiębiorstw może to obejmować dokumenty rejestrowe, zaświadczenia o niezaleganiu z płatnościami

podatkowymi i składkami ZUS, koncesje czy licencje wymagane do prowadzenia działalności gospodarczej. Analiza dokumentacji prawnej jest szczególnie ważna, aby upewnić się, że kredytobiorca działa zgodnie z przepisami prawa, co zmniejsza ryzyko prawne i regulacyjne związane z udzieleniem kredytu.

Badanie dokumentacji kredytowej to kompleksowy proces, który wymaga skrupulatnej weryfikacji i analizy różnych aspektów działalności kredytobiorcy. Dzięki szczegółowej ocenie dokumentów bank jest w stanie lepiej ocenić ryzyko kredytowe, co przekłada się na bezpieczniejsze decyzje o udzieleniu kredytu oraz minimalizację strat w przypadku niespłacalności.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Bankowa analiza firmy pod względem oceny zdolności kredytowej. Wstęp

Kredyt bankowy odgrywa kluczową rolę w funkcjonowaniu gospodarki, stanowiąc nieodzowny element prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju przedsiębiorstw.

W ostatnich latach znaczenie kredytu bankowego znacząco wzrosło. Proces transformacji polskiej gospodarki wywarł głęboki wpływ na podmioty gospodarcze zarówno z sektora uspołecznionego, jak i na nowo powstające firmy prywatne.

Przede wszystkim banki znacznie rozszerzyły ofertę kredytową, dostosowując ją do zróżnicowanych potrzeb klientów. Udzielenie

kredytu wymaga jednak dokładnej analizy sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. W warunkach gospodarki rynkowej przedsiębiorstwa mają możliwość wyboru banku, a same instytucje finansowe funkcjonują na zasadach komercyjnych. To sprzyja wzrostowi konkurencji między bankami i stosowaniu mechanizmów rynkowych w obszarze kredytowania. Z jednej strony banki dążą do maksymalizacji zysków, z drugiej zaś starają się minimalizować ryzyko związane z udzielanymi kredytami. W praktyce zdarza się, że napotykają trudności w odzyskiwaniu tzw. „trudnych kredytów", będących konsekwencją niewłaściwych decyzji kredytowych. W związku z tym coraz większego znaczenia nabierają metody oceny kondycji finansowej przedsiębiorstw oraz ich zdolności kredytowej, które stanowią podstawę oceny ryzyka kredytowego [Adamczyk J., „Ocena firmy według kryteriów bankowych", Kraków, 1995].

Każde przedsiębiorstwo w gospodarce rynkowej potrzebuje odpowiednich funduszy do prowadzenia swojej działalności. Źródła finansowania można podzielić na dwie podstawowe kategorie [Zalewska J., „Kredyty bankowe jako źródło finansowania działalności gospodarczej", Prace naukowe AE we Wrocławiu nr 680, Wrocław, 1994]:

- **wewnętrzne źródła finansowania**, obejmujące środki pochodzące z zysku, sprzedaży majątku trwałego lub obrotowego.
- **zewnętrzne źródła finansowania**, do których zalicza się m.in. kredyty bankowe.

W ostatnich latach wzrosło zapotrzebowanie na finansowanie zewnętrzne, co wynikało z pojawienia się nowych podmiotów gospodarczych, w tym prywatnych przedsiębiorstw krajowych oraz firm współpracujących z kapitałem zagranicznym. Wiele z nich napotkało bariery rozwojowe, które mogły zostać pokonane jedynie dzięki wsparciu banków w postaci kredytów.

Znaczenie banków w działalności przedsiębiorstw wynika przede wszystkim z faktu, że kredyt bankowy wciąż pozostaje jednym z

głównych źródeł kapitału obcego. Może on być przeznaczony zarówno na inwestycje rozwojowe, jak i na bieżące potrzeby płatnicze, a także na pokrycie niedoboru własnych środków finansowych.

Pojawia się jednak pytanie, czy kredyt bankowy jest jedyną możliwością pozyskania niezbędnych funduszy. W systemach finansowych krajów o rozwiniętej gospodarce funkcjonują dwa główne modele finansowania przedsiębiorstw:

- **model bankowy**, w którym banki pozostają w ścisłej współpracy z przedsiębiorstwami i stanowią ich główne źródło kapitału.
- **model oparty na rynku kapitałowym**, gdzie korporacje pozyskują fundusze poprzez emisję papierów wartościowych.

W Polsce rynek kapitałowy nie jest jeszcze na tyle rozwinięty, by mógł w pełni zaspokoić potrzeby przedsiębiorstw w zakresie finansowania. Dlatego kredyty bankowe nadal stanowią podstawowe źródło pozyskiwania kapitału, co wiąże się z ryzykiem niespłacalności zobowiązań przez kredytobiorców. Z tego względu banki stosują restrykcyjne procedury przyznawania i monitorowania kredytów. Kluczowe znaczenie ma nie tylko rzetelna ocena sytuacji finansowej przedsiębiorstwa przed udzieleniem finansowania, ale również bieżąca kontrola jego kondycji podczas okresu spłaty kredytu.

Bankowa analiza firmy pod kątem oceny zdolności kredytowej jest kluczowym procesem, który umożliwia instytucjom finansowym dokładne oszacowanie ryzyka związanego z udzieleniem kredytu przedsiębiorstwu. Celem takiej analizy jest określenie, czy firma ma odpowiednie zasoby finansowe, stabilność operacyjną i perspektywy rozwoju, które pozwolą na terminową spłatę zobowiązań kredytowych. W sytuacji, gdy przedsiębiorstwo potrzebuje środków finansowych na rozwój, inwestycje lub bieżące działania operacyjne, banki stają się istotnym źródłem finansowania, jednak każda decyzja kredytowa

jest podejmowana w oparciu o szczegółową ocenę sytuacji firmy.

Proces analizy zdolności kredytowej obejmuje ocenę różnych wskaźników finansowych, takich jak płynność, rentowność, zadłużenie oraz stabilność przepływów pieniężnych. Analiza ta ma na celu nie tylko zweryfikowanie obecnej sytuacji finansowej firmy, ale także prognozowanie przyszłych możliwości płatniczych, co jest szczególnie istotne w kontekście długoterminowych kredytów inwestycyjnych. Ważnym elementem analizy jest również ocena jakościowa, która obejmuje m.in. analizę branży, reputację przedsiębiorstwa oraz zarząd firmy. Badanie jakościowe pozwala na uwzględnienie czynników niemierzalnych, które mogą wpłynąć na przyszłe działania firmy.

Wstępna faza analizy zdolności kredytowej obejmuje zbieranie i weryfikację dokumentacji dostarczonej przez firmę, w tym sprawozdań finansowych, dokumentów rejestrowych oraz planów inwestycyjnych. Banki często wymagają również dostępu do danych historycznych, które pozwalają na prześledzenie dynamiki wzrostu, oceny ryzyka w branży oraz stabilności operacyjnej firmy. Następnie przeprowadza się szczegółową analizę finansową, której wyniki stanowią podstawę do dalszych decyzji.

Proces oceny zdolności kredytowej ma kluczowe znaczenie zarówno dla banków, które minimalizują w ten sposób ryzyko niespłacalności, jak i dla samych przedsiębiorstw, którym pozwala to na uzyskanie środków finansowych dostosowanych do ich rzeczywistych potrzeb i możliwości. Przeprowadzenie profesjonalnej i kompleksowej analizy jest niezbędnym elementem odpowiedzialnego zarządzania ryzykiem kredytowym i ma bezpośredni wpływ na stabilność finansową całego systemu bankowego.

Pracę na ten temat znajdziesz na stronie: https://pracedyplomowe.eu/bankowa-analiza-firmy-pod-wzgldem-oceny-zdolnoci-kredytowej/

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Zakończenie pracy na temat sprawdzania zdolności kredytowej przez banki

Pod koniec lat osiemdziesiątych zapoczątkowano w Polsce budowę gospodarki rynkowej. Mimo podejmowania pewnych reform w ramach ustroju socjalistycznego, zbiurokratyzowanie mechanizmu sterowania gospodarką uniemożliwiało aktywizację polityki finansowej. Zasady emisji pieniądza oraz kierunki przepływów strumieni finansowych odgrywały wtórną rolę w stosunku do procesów natury rzeczowej (fizycznej), kierowanych bezpośrednio przez centralnego planistę. Transformacja gospodarki wymagała więc gruntownych przeobrażeń zarówno w mentalności społeczeństwa, jak też na dwóch uzupełniających się płaszczyznach – polityki makroekonomicznej oraz instytucji ekonomicznych. W krajach postkomunistycznych, takich jak Polska, system bankowy odczuł wyjątkowo silnie proces przekształceń zdeformowanych struktur gospodarczych, zarówno bezpośrednio, jak i poprzez swoich klientów.

Działalność kredytowa banku jest działalnością subiektywną. Dobrze czasem pamiętać dość popularne stwierdzenie – prezentowane przez amerykańskich inspektorów kredytowych – wskazujące na fakt, iż 90 % powodzenia w działalności banku komercyjnego stanowi szczęście i wyczucie (dosłownie „nos") inspektora kredytowego. Nie poprzestając jednak na tym stwierdzeniu, zaprezentowano szeroki pakiet sygnałów

wczesnego ostrzegania oraz reguł jakimi powinni kierować się kredytodawcy.

Bank w swej działalności musi podejmować ryzyko – jest ono nie do uniknięcia, chociażby wskutek braku dysponowania kompletną, wyczerpującą, aktualną i wiarygodną informacją. Ta świadomość w konsekwencji powinna spowodować powstawanie lepszych, nowocześniejszych procedur ograniczania i bezpiecznego zarządzania ryzykiem oraz powstawania adekwatnych procedur sterowania procesami decyzyjnymi.

Jedną z czynności bankowych jest – jak już wspomniano – udzielanie kredytów. Wielu potencjalnych kredytobiorców reprezentuje stosunkowo wysokie ryzyko. We wszystkich jednak sytuacjach, w których istnieje więcej „przeciw" niż „za" udzielaniem kredytu, należy postępować rozważnie, nie obciążając funduszy deponentów powierzonych bankowi w bezpieczne gospodarowanie i zarządzanie. W niniejszej pracy zostały przedstawione procedury, które są stosowane w takich wypadkach.

Sprawdzanie zdolności kredytowej przez banki jest kluczowym elementem funkcjonowania współczesnego systemu finansowego, mającym na celu zabezpieczenie interesów zarówno instytucji finansowych, jak i ich klientów. Proces ten nie tylko umożliwia ocenę ryzyka związanego z udzieleniem kredytu, ale także odgrywa istotną rolę w zachowaniu stabilności rynku finansowego i wspieraniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Banki, działając jako instytucje zaufania publicznego, muszą równoważyć swoje działania pomiędzy dążeniem do osiągnięcia zysków a odpowiedzialnością za minimalizowanie ryzyka nadmiernego zadłużania społeczeństwa. Stosowane narzędzia i procedury oceny zdolności kredytowej, takie jak analiza dochodów, wydatków, historii kredytowej czy wskaźniki ekonomiczne, pozwalają na precyzyjne określenie możliwości spłaty zobowiązania przez potencjalnego kredytobiorcę. Dzięki temu możliwe jest ograniczenie sytuacji, w których kredyty

przyznawane są osobom lub przedsiębiorstwom, które nie są w stanie podołać swoim zobowiązaniom, co w konsekwencji mogłoby prowadzić do destabilizacji finansowej zarówno na poziomie jednostkowym, jak i makroekonomicznym.

Nie bez znaczenia pozostają również regulacje prawne, takie jak ustawy o kredycie konsumenckim czy wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego, które wprowadzają standardy mające na celu ochronę interesów klientów i stabilność sektora bankowego. Banki muszą dostosowywać się do zmieniających się przepisów, co wymaga stałego doskonalenia procesów i systemów oceny zdolności kredytowej. Jednocześnie rozwój technologii, w tym wykorzystanie sztucznej inteligencji i uczenia maszynowego, otwiera nowe możliwości w zakresie precyzyjniejszej analizy danych i bardziej indywidualnego podejścia do każdego klienta.

Sprawdzanie zdolności kredytowej przez banki jest to więc proces wielowymiarowy, który łączy w sobie aspekty ekonomiczne, technologiczne i społeczne. Jest on nieodzownym elementem zdrowego funkcjonowania rynku kredytowego, umożliwiając z jednej strony realizację potrzeb finansowych klientów, a z drugiej zapewniając stabilność instytucji finansowych. W dobie dynamicznych zmian gospodarczych i technologicznych rola tego procesu staje się coraz bardziej złożona, co wymaga od banków elastyczności, innowacyjności i odpowiedzialności w podejmowaniu decyzji kredytowych. Z tego powodu zagadnienie to pozostaje jednym z najważniejszych tematów w dyskusji nad przyszłością sektora bankowego i jego wpływem na gospodarkę globalną.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Monitoring kredytowy jako instrument redukowania ryzyka

Monitoring kredytowy jest to system bieżącej i systemowej weryfikacji zdolności do spłaty zaciągniętego przez kredytobiorcę kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty [Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, art. 28 ust. 1.]. Polega na analizowaniu na bieżąco sytuacji ekonomiczno-finansowej, wiarygodności klienta, a także prawidłowości przestrzegania oraz dotrzymywania wszystkich warunków określonych w umowie kredytowej.

Podstawowym celem monitoringu kredytowego jest systematyczne analizowanie poszczególnych umów kredytowych, a także struktury jakościowej portfela kredytowego na szczeblu oddziału i całego banku.

Monitoring dotyczy obserwacji rozwoju lub zmian i gromadzenia informacji w następujących zakresach [D. Lewandowski, Bezpieczne zarządzanie ryzykiem kredytowym w banku komercyjnym, Warszawa 1994, s. 38.]:

1. Dane o przedsiębiorcy, czyli personalna zdolność kredytowa (stosunki z bankiem – szczerość, otwartość, zaufanie, skrytość):

– zmiany w cechach osobowości,

– kwalifikacje zawodowe i menedżerskie,

– błędy menedżerskie,

– stan zdrowia.

1. Dane o firmie, czyli ekonomiczna zdolność kredytowa (obserwacji kondycji finansowej firmy dokonuje się na podstawie oceny statycznej (przeszłej i bieżącej) i dynamicznej (perspektywicznej), standingu ekonomicznego przy

wykorzystaniu wskaźników rentowności, płynności, sprawności działania i zadłużenia:

– sposób kierowania firmą,

– lokalizacja produkcji, zakładu,

– lokalizacja dostawcy i nabywcy, rynku zbytu,

– marketing, pozycja na rynku,

– system rachunkowości, rozliczenia z urzędem skarbowym, instytucjami ubezpieczeniowymi,

– stosunki płatnicze, sposoby płatności, obroty na rachunkach, wykorzystanie linii kredytowej,

– system informatyczny,

– negatywne sygnały np. z innych banków, wywiadów, prasy.

1. Dane o warunkach kredytowania:

– przeznaczenia kredytu zgodnie z zadeklarowanym we wniosku celem,

– wysokości uruchomionego i wykorzystanego kredytu,

– okresu kredytowania,

– odchylenia od terminów umownych,

– przyjęcia zadeklarowanych zabezpieczeń,

– wysokości prowizji, marży, stopy procentowej,

– zmian w spłacie kredytu,

– spłata odsetek i kapitału w pełnej wysokości i ustalonych terminach,

– wykonania innych paragrafów umowy kredytowej, np. udostępnianie danych o firmie, dokumenty sprawozdawcze, stan

rozliczeń z urzędem skarbowym i ZUS, informacja o zmianie formy własności, pogorszeniu się sytuacji ekonomiczno-finansowej, zobowiązania kredytobiorcy do podejmowania decyzji alokacyjnych (kapitałowych i rzeczowych) w określonych granicach.

1. Dane o zabezpieczeniu kredytowym:

– wystarczalności bieżącej wartości zabezpieczenia,

– zmiany od ostatnich oszacowań – wychwycenie spadku jego wartości,

– przewidywana wartość zabezpieczeń w momencie spłaty kredytu, np. w celu prolongowania.

Proces monitorowania rozpoczyna się w momencie podpisania umowy kredytowej i trwa do czasu całkowitej spłaty kwoty kredytu wraz z odsetkami oraz innymi należnościami dla banku, związanymi z danym kredytem. Wypełnianiem powyższych procedur zajmuje się z reguły specjalista kredytowy, odpowiedzialny za opracowanie wniosku kredytowego, na podstawie którego udzielony został zweryfikowany kredyt. Najważniejszymi źródłami informacji o bieżącej sytuacji kredytobiorcy są z reguły bezpośrednie kontakty z klientem tak w banku, jak i inspekcje w firmie. Lustracje są doskonałym sposobem na weryfikację danych niezbędnych do pełnej analizy, ich uzupełnieniem o dodatkowe informacje.

Bieżąca analiza sytuacji finansowej polega na obserwacji zapisów na rachunkach bankowych (zobowiązania przeterminowane, zajęcia sądowe, wielkość obrotów i inne). Również bieżąca analiza sprawozdawczości dostarcza wiele informacji. Sprawozdawczość jest źródłem informacji o bieżącej efektywności finansowej oraz o stanie majątkowym, natomiast przyczyny zmian zachodzących w działalności gospodarczej można ustalić na podstawie bezpośrednich badań w przedsiębiorstwie. Firma, której bank udzielił kredytu, nie może odmówić prawa do prowadzenia badań i ma obowiązek udostępnić wszelkie

niezbędne dokumenty [Bank w umowie kredytowej zobowiązuje kredytobiorcę do składania okresowych informacji o działalności gospodarczej oraz zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia lustracji w zakresie związanym z zabezpieczeniem zwrotności kredytu w całym okresie kredytowania. Powyższe elementy umowy kredytowej w myśl Prawa Bankowego (art. 27 ust. 2) nie są obowiązkowe, są jednak wymienione jako te, które strony mogą określić.].

Stosowany przez bank zakres monitoringu regulują zewnętrzne regulacje ustawowe i regulacje wewnętrzne, przyjęte w danym banku.

Regulacje ustawowe związane są z normami dotyczącymi kształtowania się na poziomie całego banku współczynnika wypłacalności, koncentracji zadłużenia kredytowego, poziomu zadłużenia większych kredytobiorców i rezerw celowych na wierzytelności banku obciążone ryzykiem. Zasady kontroli kredytowej reguluje Zalecenie numer 1 Prezesa NBP z dnia 10 sierpnia 1990 roku, które zaleca m.in., aby banki miały akta kredytowe obejmujące:

– informacje dotyczące statusu prawnego kredytobiorcy,

– sprawozdawczość finansową z okresu wykorzystania i spłaty kredytu,

– oferty w sprawie zaciągania kredytu (występowanie o kredyt), których ramowy wzór może zostać określony przez bank i w wersji minimum powinien zawierać wysokość wnioskowanego kredytu, przeznaczenie kredytu, datę postawienia kredytu do dyspozycji, źródła i termin spłaty oraz wysokość zadłużenia w innych bankach,

– analizy dokonywane przez bank, dotyczące wyżej wymienionych ofert wraz z zawartymi w nich propozycjami wysokości kredytu i warunków jego udzielenia,

– umowy kredytowe (zgodnie ze wzorem opracowanym przez bank)

podpisane przez osoby do tego upoważnione, a zawierające istotne dla obu stron postanowienia dotyczące udzielenia, wykorzystania oraz spłaty kredytu,

– umowy dotyczące prawnego zabezpieczenia kredytów,

– aneksy do umów dotyczące na przykład zmiany terminów spłat rat kredytów, wysokości kredytu lub innych warunków umownych,

– terminarz spłat kredytów,

– ewidencję kredytów przeterminowanych, które powinny podlegać stałej i wnikliwej obserwacji.

Ponadto, zgodnie z wyżej wymienionym zaleceniem, banki powinny na bieżąco obserwować zdolność kredytową kredytobiorcy przez cały czas trwania stosunku kredytowego, podejmując następujące działania:

– dokonywanie przynajmniej raz w roku generalnego przeglądu sytuacji finansowej wszystkich kredytobiorców i analizy, czy stopień ryzyka zwrotności kredytu nie uległ pogorszeniu,

– dokonywanie bieżącej oceny osiąganych wyników finansowych na podstawie okresowej sprawozdawczości,

– analizowanie prawidłowości wykorzystania kredytu zgodnie z przeznaczeniem,

– prognozowanie efektywności finansowej,

– dokonywanie analizy porównawczej wybranych wskaźników charakterystycznych dla danego kredytobiorcy,

– dokonywanie okresowej oceny stanu majątkowego kredytobiorcy w celu zabezpieczenia swych wierzytelności,

– obserwacje realności prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu.

Wewnętrzne procedury monitoringu stosowane przez bank na poziomie oddziałów i centrali dotyczą bieżącej oceny zdolności

kredytowej, badania terminowości spłat rat kapitałowych i odsetek przez poszczególnych kredytobiorców; badania i aktualizacji realnej wartości przyjętych zabezpieczeń i analizy zbiorczej sprawozdawczości kredytowej oddziałów.

Monitoring kredytowy spełnia w banku dwie funkcje: informacyjną (identyfikowanie symptomów przyszłych problemów kredytobiorców) i zabezpieczającą (dostateczne wczesne rozwiązywanie tychże problemów) [B. Gruszka, Analiza kredytowa i fundamentalna…, op. cit., s. 73.].

Funkcja informacyjna umożliwia dostarczanie jednostkom kontrolującym i zarządzającym portfelem informacji o strukturze portfela (podział kredytów według rodzajów, wartości, branż, klas ryzyka itd.) i o rozwoju działalności kredytowej w okresach porównawczych. Monitoring poszczególnych umów kredytowych pozwala z kolei na dostarczanie informacji o niekorzystnych odchyleniach przebiegu procesu kredytowania od przyjętych założeń, co przy systematyczności działań w tym względzie daje podstawy do jakościowej poprawy decyzji kredytowych.

Funkcja zabezpieczająca sprowadza się do działań zapobiegawczych oraz do eliminowania następstw aktywnego ryzyka kredytowego. Wczesne rozpoznanie przyczyn i istoty nieprawidłowości zapobiega bowiem potencjalnym stratom umożliwiając zastosowanie środków mających skorygować owe niekorzystne odchylenia.

Model organizacyjny monitoringu banku na szczeblu oddziału obejmuje: inspektorów kredytowych, naczelników wydziałów kredytów, komisje kredytowe, dyrektora oddziału, natomiast na szczeblu centrali i specjalistów ds. monitoringu kredytowego, dyrektora departamentu kredytów, komitet kredytowy banku, komitet zarządzania aktywami i pasywami oraz zarząd banku.

W zależności od typu i obszaru kontroli, a także skali ryzyka kredytowego powinien być wykorzystywany odpowiedni tryb

kontroli kredytów:

– dla kredytów o znacznym zaangażowaniu kredytowym, obciążonych dużym ryzykiem kredytowym, wnioskujących w toku kredytowania o zmianę warunków kredytowania, nie spłacających długu i dla klientów o pogarszającej się sytuacji finansowej powinien być stosowany tryb zindywidualizowany,

– dla pozostałych klientów o mniejszym zaangażowaniu kredytowym, ograniczonym ryzyku kredytowym, rzetelnie wywiązujących się z umów kredytowych powinien być stworzony tryb automatyczny (rutynowy), który powinien dotyczyć wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących pełną rachunkowość.

Do użytecznych narzędzi, które pozwolą się dobrze przygotować do prowadzenia monitoringu kredytu, możemy zaliczyć [T. Haile, Monitoring kredytowy jako instrument redukowania ryzyka kredytowego, [w:] „Bank i Kredyt" 1997, nr 4, s. 93.]:

1. kalendarz służący do skrupulatnego, okresowego sprawdzania, jak wypełniane są przyrzeczenia i zobowiązania,

2. formularze – wykorzystywane w kontrolowaniu liczby dokumentów koniecznych dla kredytu komercyjnego,

3. zastosowanie zbioru zastrzeżeń i wymogów – różnych w zależności od zagadnienia, jakim zajmuje się umowa kredytowa,

4. kontrole realizacji prognoz przy porównywaniu wyników osiąganych w miarę upływu czasu,

5. wizyty w firmie klienta – należące do najbardziej skutecznych środków zaznajomienia się ze sprawami kredytobiorcy,

6. system wykrywania ryzyka – jest to system ważności faktów,

7. sygnały ostrzegawcze – ujawniające się z reguły w czasie corocznych przeglądów kredytów, gdy bank korzysta ze

sprawozdań finansowych,

8. taktykę obronną, którą należy zastosować, kiedy kłopoty staną się widoczne,

9. bankową wywiadownię gospodarczą, która jest wewnątrzbankową wywiadownią gospodarczą w centrali, zajmującą się systematycznym zbieraniem i weryfikowaniem materiału dotyczącego działalności kredytowej.

Końcowym etapem systemu monitoringu i kontroli kredytów jest system rachunkowości, który musi szybko i dokładnie określać jakiekolwiek zmniejszenie wartości aktywów, przez wprowadzenie klauzul dotyczących utraty kredytu. Mechanizm rachunkowości kredytów jest pewnego rodzaju pętlą sprzężenia zwrotnego, która zmusza bank do formalnej oceny jakości portfela kredytowego i powoduje, że podejmowane są określone działania operacyjne.

W myśl obowiązującego zarządzenia Prezesa NBP banki mają obowiązek równoważyć skutki ryzyka handlowego wynikającego z ich działalności w drodze tworzenia i utrzymywania rezerw celowych. W tym celu, co kwartał, należy dokonać kwalifikacji należności banku, a jednym z kryteriów ustalania ryzyka bankowego jest sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużnika.

Zgodnie z metodyką dokonuje się podziału na dwa rodzaje podmiotów, dla których niezależnie prowadzi się taką weryfikację [Ibidem, s. 94-95.]:

1. Podmioty gospodarcze nie prowadzące księgowości w pełnym zakresie. W celu dokonania klasyfikacji kredytów udzielonych tak zdefiniowanym podmiotom, banki posługują się matrycą bazującą na ocenie dwóch kryteriów:

– zdolności kredytobiorcy do obsługi zadłużenia,

– rodzaju przyjętego zabezpieczenia.

Po ocenieniu klasyfikuje się kredyt do określonej grupy:

– kredyt bez zastrzeżeń,

– kredyt pod obserwacją,

– kredyt poniżej standardu,

– kredyt wątpliwy,

– kredyt stracony.

1. Podmioty gospodarcze prowadzące księgowość w pełnym zakresie. Klasyfikacja kredytów udzielonych tak zdefiniowanym podmiotom bazuje na ocenie:

– obsługi zadłużenia,

– sytuacji finansowej.

Połączenie obu elementów oceny prowadzi do właściwej klasyfikacji kredytu na kredyty:

– normalne – w przypadku których nie pojawiły się żadne nieprawidłowości w spłatach kapitału i odsetek, a sytuacja ekonomiczno-finansowa nie budzi zastrzeżeń,

– poniżej standardu – gdzie opóźnienie w spłacie kapitału i odsetek wynosi powyżej 7 dni, ale nie dłużej niż 3 miesiące,

– wątpliwe – gdzie opóźnienie w spłacie powyżej 3 miesięcy, ale nie dłużej niż 6 miesięcy, znaczne pogorszenie sytuacji kredytowej,

– stracone.

Procedury monitoringu obejmują wszystkie kredyty, a wynik pozwala na podjęcie decyzji o utworzeniu rezerw celowych w wysokości [W polskich bankach system klasyfikacji należności (kredytów) reguluje Zarządzenie nr 13 Prezesa NBP z dnia 10 grudnia 1994 roku w sprawie równoważenia ryzyka bankowego w drodze tworzenia rezerw celowych.]:

– 20% – kredyty poniżej standardu,

– 50% – kredyty wątpliwe,

– 100% – kredyty stracone.

Należy podkreślić, że monitoring kredytowy prowadzi się na szczeblu oddziałów i centrali.

Zły monitoring często jest powodem powstawania trudnych kredytów. Banki mogłyby uniknąć bardzo wielu strat, gdyby oficerowie kredytowi pilnie śledzili losy kredytów, za które są odpowiedzialni. Niestety zbyt często obowiązek ten jest lekceważony. Zaniedbania w badaniu sprawozdań finansowych klienta, w przeprowadzaniu regularnych wizytacji kredytowanego przedsięwzięcia, w nadzorowaniu przedmiotu zabezpieczenia, w okresowym sprawozdaniu stanu i operacji na rachunku kredytowym oraz zaniedbania w innych elementach monitoringu prowadzą do sytuacji, w której kredytodawca traci orientację co do rzeczywistej pozycji kredytobiorcy i nie wie nawet, czy warunki umowy kredytowej są przestrzegane. Nieadekwatny monitoring umożliwia przekształcenie się małych problemów w problemy wielkie, prowadzące niekiedy do całkowitego załamania się kredytu.

Zakładając, że decyzja kredytowa była prawidłowa, monitoring jest ważny z czterech powodów:

– zmian zachodzące na świecie – sytuacja kredytobiorcy może ulec pogorszeniu z powodów będących poza jego kontrolą od czasu ostatniej formalnej analizy kredytu (nieprzewidziane zmiany warunków gospodarczych, nowa konkurencja, postęp techniczny),

– ukrytych problemów – oznaki niepowodzenia (straty księgowe, opóźnienia spłaty kredytu) pojawiają się najczęściej później niż podstawowe przyczyny kłopotów, bank kredytujący dzięki bezpośredniemu dostępowi do rachunku bieżącego i znajomości charakterystyki klienta ma więcej możliwości szybszego

dostrzeżenia zbliżających się kłopotów,

– przyczyny behawioralne – samo prawdopodobieństwo dokonania przez bank kontroli spłacenia kredytu, bez podjęcia samego działania wpływa mobilizująco na kredytobiorcę,

– możliwość błędu – zawsze istnieje możliwość popełnienia błędu przy udzielaniu kredytu, jedyny sposób sprawdzenia prawidłowości podjętej decyzji kredytowej to praktyka, a to oznacza, że pierwotny wybór musi być potwierdzony, należy zachować czujność przez cały okres kredytowania.

Symptomy trudnych kredytów, które mogą wystąpić w procesie monitorowania i administrowania udzielonym kredytem można podzielić na następujące kategorie [T. Haile, Monitoring kredytowy…, op. cit., s. 99.]:

– znaki ostrzegawcze zawarte w sprawozdaniach finansowych klienta,

– znaki ostrzegawcze pochodzące z kontaktów z kredytobiorcą,

– znaki ostrzegawcze pochodzące od osób trzecich,

– znaki ostrzegawcze pochodzące z danego banku.

Sygnały rosnącego ryzyka kredytowego wynikające z monitorowania sprawozdań finansowych to:

– nieterminowe przygotowanie sprawozdań,

– wydłużenie okresu ściągania wierzytelności,

– pogorszenie się stanu kasy klienta,

– spadek aktywów bieżących,

– pogorszenie się płynności,

– wysoki udział środków trwałych w aktywach,

– niski kapitał własny w stosunku do długu,

– rosnąca sprzedaż i malejący jednocześnie zysk,

– rosnące nieproporcjonalnie koszty i inne.

Sygnały pochodzące z kontaktów z kredytobiorcą to:

– zmiana stosunku do banku,

– problemy rodzinne,

– zmiany w zachowaniu lub osobistych zwyczajach,

– powtarzanie się problemów,

– ryzykowne podejmowanie decyzji,

– niezdolność do planowania,

– nierealistyczne ustalanie cen.

Sygnały pochodzące od osób trzecich (otoczenie) to:

– pytania kierowane do banku przez kontrahentów mające na celu uzyskanie in formacji o stanie zadłużenia kredytobiorcy,

– pytania kierowane do banku przez inne banki zmierzające do uzyskania informacji o kredytobiorcy,

– toczące się przeciwko kredytobiorcy postępowanie egzekucyjne, – sądowe spory majątkowe kredytobiorcy z osobami trzecimi.

Sygnały pochodzące z danego banku to:

– malejące obroty na rachunkach lub spadające salda,

– słabe planowanie finansowe dotyczące potrzeb w zakresie aktywów trwałych lub potrzeb w zakresie kapitału obrotowego,

– częste zadłużenie krótkoterminowe,

– czeki bez pokrycia,

– częste wnioskowanie o kredyty w rachunku bieżącym,

– brak identyfikacji źródła spłaty kredytu.

Największy polski bank – PKO BP zarządza ryzykiem kredytowym poprzez monitorowanie zaangażowania kredytowego zarówno w stosunku do indywidualnych kredytobiorców, jak i poszczególnych gałęzi gospodarki. Zdaniem Zarządu PKO BP koncentracja kredytów udzielonych indywidualnym kredytobiorcom i poszczególnym gałęziom gospodarki nie niesie ze sobą nadmiernego ryzyka kredytowego [Raport roczny 1999, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Państwowy Departament Promocji i Informacji, Warszawa 2000, s. 86.].

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Dźwignia finansowa i model Du Ponta w sprawdzaniu zdolności kredytowej

Miarą wpływu struktury źródeł finansowania majątku na wynik finansowy jest dźwignia finansowa. Wskazuje ona na wpływ struktury kapitału na wynik finansowy w postaci zysku netto, bądź zysku netto na jednostkę kapitału własnego.

Wysoką rentowność kapitału własnego firma osiąga wówczas, gdy wykorzystuje więcej kapitału obcego, przy założeniu, że odsetki jakie płaci od kapitału obcego, są mniejsze niż zysk osiągany w wyniku jego wykorzystania. Powstaje wówczas efekt dźwigni finansowej. Wykorzystanie obcego kapitału może wpłynąć

na poprawę lub pogorszenie rentowności kapitału własnego. Pożądane jest, aby kapitał obcy zaangażowany w finansowanie działalności przedsiębiorstwa przyczynił się do zwiększenia poziomu rentowności kapitału własnego. Rentowność kapitału własnego jest zatem uzależniona od stopy zysku od zaangażowanego kapitału (r), stopy oprocentowania kapitału obcego (rf) oraz wskaźnika struktury kapitałowej (F/E, gdzie F – kapitał obcy, E – kapitał własny). Efekt dźwigni finansowej można przedstawić za pomocą wzoru [R. Wójcik, Dźwignia finansowa, „Bank i Kredyt" nr 10/91]:

(r – rf) F/E ……. (Wzór 1.)

…… (Wzór 2.)zysk netto + (odsetki – podatek)kapitał całkowitygdzie:

r =

odsetki – podatekkapitał obcy (F)……. (Wzór 3.)

rf =

Efekt dźwigni występuje tylko wtedy, gdy r > rf oraz gdy F > 0, tzn. gdy poziom stopy zysku od zaangażowanego kapitału jest wyższy od oprocentowania kapitału obcego oraz gdy w strukturze źródeł finansowania występuje kapitał obcy. Efekt dźwigni finansowej możemy wyliczyć również według wzoru:

re – r ……..(Wzór 4.)

gdzie:

re – rentowność kapitału własnego,

r – stopa zysku od zaangażowanego kapitału.

Efekt dźwigni finansowej i kwoty z zysku z niej uzyskane przedstawia tabela:

Źródło: opracowanie własne na przykładzie fikcyjnej firmy XYZ

Najbardziej popularną formę modelu przedstawia poniższy schemat:

MODEL DU PONTA

ZYSK NETTO

MARŻA ZYSKU

ZWROT MAJĄTKU SPRZEDAŻ

ZWROT MAJĄTKU CZYSTEGO ROTACJA MAJĄTKU

MAJĄTEK

Źródło: opracowanie własne

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.